

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvezi uti nedelje in praznike.
 Inzerati: do 30 petih vrst 4 2 D., do 100 vrst 4 2 D. 50 p., večji inzerati petih vrst 4 D.; notice, poslane, izjave, reklame, preklic beseda 1 D.; Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebe.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.
Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritično. — Telefona št. 304.

Uredništvo „Slov. Narod“ Knaflcova ulica št. 5, L. nadstropje
 Telefont št. 34.
 Dopisje sprejema le v urah in za dostavo frankovano.
 Rokopisov se ne vrača.
Poslovne številke:
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1.50, 8 in več 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	V Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	120—	120—	180—
3	60—	60—	90—
1	20—	20—	30—

Pri morebitnem povzemanju se ima datišja naročilna doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakazilu, Na samo nismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Stranke in politično delo.

V petkovi številki smo priobčili uvodnik, ki črta naprednemu bloku nov delokrog: prostovoljno programatično soglasje in sodelovanje na občinskem in oblastnem samoupravnem terenu. Ta misel je tako jasna in prepričljiva, da je nobena napredna stranka ne more odkloniti. Vsaj dotlej ne, dokler se ne postavi na ekskluzivno stališče in prizna potrebo naprednega bloka. Danes soglašajo vse napredne stranke na ideji močnega in složnega naprednega bloka, ki pa je mogoče ali kot volilno partiranje, kot združevanje pred volitvami, ali kot kooperacija, kot programatično sodelovanje po volitvah. Če priznava samo prvo nalogo naprednega bloka, tedaj se njegova misel izčrpa v enostavnih mandatih. Politika pa ni stvar častiljublja, marveč sistematičnega javnega dela s pomočjo mandatov. Tudi po ti poti pridemo torej do ideje naprednega bloka kot delovne zajednice, kot programatične enote za vsa področja občinske in oblastne samouprave. Kakor pa je ta ideja naprednega bloka enostavna, pa tudi aktualna in koristna, tako jo je treba poglobljati in poiskati gotove pogoje njenega plodnega uspevanja in potrajanja. Vsako samoupravno delovanje pa mora biti trajno, zaokroženo, sistematično, za to je potrebno, da se poedini člani naprednega bloka orienrirajo na pravo pojmovanje javnega dela, na pravilno razmerje med stranko in političnim delom.

Ze davno se je opazilo, da so naše stranke bogate na visokih, načelnih programih, da so še bogateše v medsebojnem preklanju, da so pa sila ubožne glede konkretnega političnega dela, glede izvršenih načrtov na stvarnem gospodarskem, socialnem, organizatoričnem, političnoprosvetnem in seveda potem na širokih občinskih in oblastnih samoupravnih terenih. To delstvo je v zvezi z nesodobnim pojmovanjem strankinega organiziranja in strankine funkcije v javnem življenju. Po izkustvih političnega življenja v zapadnih demokracijah so stranke strokovne organizacije javnega in političnega dela, torej ustanove, kjer se javni problemi gospodarstva, občinske in splošne samouprave, socialne zaščite, evgenike in sploh vsega javnega življenja čisto strokovno in znanstveno študirajo, kjer se programatično misli prilagodevajo konkretnim potrebam poednega mesta ali gospodarskega področja in kjer se konkretno sestavljajo sistematični načrti aktivnega, pozitivnega političnega udejstvanja.

Vzemimo primer ljubljanske občine! Sedanja večina je po vsej priliki do! Sedanja večina je po vsej priliki do! Sedanja večina je po vsej priliki do!

teu. Za volitve po potrebna koalicijska se bo ustanovil napredni blok. Vprašamo se, ali zadostuje za prevzem odgovornosti in celokupnega gospodarskega in socialno kulturnega upravljanja ljubljanskega magistrata enostaven čin volilnega pakta in sestava komunalnega programa tekom par ur ali dni. Ali ni potrebna večmesečna temeljita in strokovna priprava, ali niso nujno osebe, da preštudirajo sedanje naše občinske razmere, da se seznanijo z modernimi komunalnimi programi in izkustvi drugih, naprednejših mest in da temu primerno omogočijo delovno in programatično bazo bodočega občinskega naprednega bloka? Strokovna in znanstvena komunalnogospodarska in politična priprava je dolžnost vsake stranke, predvsem pa naprednega bloka, ako hočemo, da bo zveza in kooperacija na delovnem polju, na programatičnih načrtih in ne na osebnem.

Enake opombe veljajo za oblastno samoupravno področje. Oblastne samoupravne volitve so pred durmi. Tudi tukaj je potreben napredni blok. Zopet se vprašamo, ali se poedine napredne stranke, zlasti pa vse skupaj, složno in

enotno pripravljajo na oblastno samoupravno polje, ali poznajo predmetne ustavne in okvirne zakone, ali so pregledale in sistematizirale sedanje samoupravne, gospodarske, socialne, kmetijske, prosvetne, cerkvene, agrarne in druge potrebe in interese? Nikar ne pozabimo, da v politiko spadajo politični strokovnjaki, pravico do javne ekzistenca imajo samo stranke, ki jemljejo javno delo kot življenski, resni, stvarni, znanstvenopravni posel in ne kot osebno, politično kondotijerstvo.

Od ideje naprednega bloka do programatične delovne zajednice občinske in oblastnega samoupravnega udejstvanja je samo en korak. Toda od skupnosti in složnosti do praktičnega dela je dolga pot strokovnega in programatičnega pripravljavanja, ki ga ne zmore ena sama napredna stranka, marveč samo vse skupaj, združene z najboljšo voljo do poboljšanja in do resničnega javnega dela. Kakšno falango strokovnih referentov in podrobnih delavcev bi moge sestaviti sedanje napredne stranke, da so složne in da le hočejo delati, delati, delati...

Prijateljska pogodba.

Zopet je Češkoslovaška sredi polne evropske diskuzije, ki kar noče nehati. Njeni novi dogovori s Francijo so vzbudili vznemirjenje pri vseh onih, ki ne mislijo kreniti na skupno pot za obnovo Srednje Evrope, marveč se potikajo okoli s stremljenji, naperjenimi proti sklenjenim pogodbam, ki imajo služiti za sotelemelje pri zgradbi nove Evrope. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš deluje že, odkar počiva krvavo bojno polje, dosledno z vso iskrenostjo na to, da se navezujejo tisti, iz katerih ima vskliti vstajenje evropskih narodov. Velik pokret v tem smislu pomeni »prijateljska pogodba« s Francijo, kakor naziva dr. Beneš v svojih novoletnih razmotrivanjih novi francosko - češkoslovaški sporazumi.

»To je za našo državo in naš narod dalekosežni dohodek. To je zagotovitev naše države za bodočnost, to je njen najdaljši korak v mednarodno politiko, to je ojačanje in poudarjanje našega mirovnega in rekonstrukcijskega dela zadnjih petih let. To je delo za dolga desetletja. To je pa tudi korak, kateremu bodo stredili povsem logično še nadaljnji koraki z naše strani v pogledu rekonstrukcije in skupnega evropskega udejstvanja.«

»Oeuvre« pravi, da pakt ni nikak aliančni pakt, ker ne vsebuje vojaških konvencij, marveč da je preprosta prijateljska pogodba s klavzulo o razsodišču. »To je originalna inčiativa, pripravljati mir z mirovnimi sredstvi.«

Češkoslovaška ima dva velika državnikta, Masaryka in Beneša. Oba sta izklicno mirovtorca in upoštevanja so že njuni dosežani uspehi. Poincaré je napram francosko - angleškemu garancijskemu dogovoru izjavil, da brez vojaških klavzul nima vrednosti. Mogoče je Francija želela vojaško konvencijo, ali Češkoslovaška jo je napačila do prijateljske pogodbe, v kateri ni zveze s krediti in municijo.

Cisto mirovno stremjenje, ki ima pomagati, da se ljudstva otresejo bojnega duha in nezaupanja ter se v novih mejah prične novo življenje, ki uspešno preplete, pomiri in sprijatelji narode med seboj. Glavna mirovna misel je v Pragi in od tam se obrača na vse štiri strani, delujoč spravljivo in ustvarjačo razpoloženje, v katerem naj se obračuna s preteklostjo in misli resno na bodočnost.

Češkoslovaška prednjači v iskanju zvez z drugimi državami, ona je v tem oziru najspretniša in najsrečnejša. Tei okolnosti je pripisati v obilni meri tudi dosežane naraščanje francoskega vpliva napram Srednji Evropi in Vzhodu. Zaradi izhoda na morje se je obrnila do Nemčije in Italije, glede slednje zaradi Trsta, kjer je češkoslovaški promet zelo v čisljih. Češkoslovaška in Italija skleneta tudi trgovsko pogodbo, ki obeta razmah italijanski industriji. Sploh so odnošaji med tema dvema državama povsem dobri, med tema državama zarihli, ko so čuli o francosko - češkoslovaški pogodbi. V vladnih krogih so sicer hitro obdržali svoje vskipenje in izavili, da ta novost ne more biti namerjena baš proti Italiji, toda toliko glasnejši je tisk, ki kliče celo Rusijo na pomoč!

vaški pogodbi. V vladnih krogih so sicer hitro obdržali svoje vskipenje in izavili, da ta novost ne more biti namerjena baš proti Italiji, toda toliko glasnejši je tisk, ki kliče celo Rusijo na pomoč!

Italija je danes hudo nervozna, zato se ni čuditi izbruhom in kričanju, kakršno je na primer pri turinski »Stampa«, ki izvaja, da je Češkoslovaška s francoskimi milijoni izvršila samomor. Italija mora obnoviti evropsko ravnovesje potom zavezniške akcije z Anglijo, Nemčijo in Rusijo. V Italiji bi že lahko malo bolj poznali dr. Beneša in njegov čenili njegovo delo, ne pa da gorivorijo o samomoru Češkoslovaške in o upostavitvi »slovanške Avstrije« ali celo nove avstro-ogrške države proti Italiji. To so abotna ugiibanja, nezvedena serijoznega tiska, kar naj si vzemeta k srcu »Corriere Italiano« in »Secolo«. »Avanti« je rekel, da se je po »krivdi militaristov poglobila propast med Italijo in osvobojenimi narodi, kar je Francija izkoristila.« Voce republiana« obsoja italijansko neudeležbo pri srednjeevropski orientaciji in meni, da francosko - češkoslovaška pogodba utrjuje kordon med Italijo in Nemčijo in izolira Italijo. Napaka Italije je nepravilno ocenjevanje Male antante. To slednje je res. Fašistovska mentaliteta se dviga nekam previsoko v oblake italijanske imperija, zato pa ne pojmuje tega, kar zahteva sedanost za bodočnost. In tako je naravnost smešen oni klic, da naj se tudi z rusko pomočjo nastopi proti Srednji Evropi in Franciji! Verjetneje je pač, da se bo Rusija prej ali slej pridružila obema, Italija naj pazi, da se jej ne potrgajo sedanje ugodnost napovedujoče vezi z Rusijo!

Srednja Evropa, Balkan, Vzhod. Sredozemsko morje, Jadransko morje — vse pada v območje francoskega vpliva! To je velik strah za Italijane, ki vidijo francosko roko v Pragi, v Varšavi, v Bukarešti, v Beogradu in Atenuh. In kaj bo, kadar se prične razpravljati o zvezi med Parizom in Moskvo? Napram italijanski razburjenosti naglašja pariški »Journal«, da je leta 1921. conte Sforza z Benešem podpisal konvencijo, ki je prežeta povsem istega duha, kakor sedanja francosko - češkoslovaška pogodba. Italija torej nima vzroka, da bi se vzmernirjala.

Ali v Italiji poslušajo rajše one angleške glasove, ki nastopajo proti Franciji in Mali antanti. Tako piše »Daily Telegraph«, da gre francosko - češkoslovaška zveza proti Nemčiji, da lahko oškoduje nameravani italijansko - ruski sporazum in da pomeni konsolidacijo Male antante, verjetno tudi s pomočjo Grčije. »Ne preostaja drugega, nego da se Italija zveže z Madžarsko in Bolgarijo! Francosko - češkoslovaška zveza ne bo pomirila Evrope, marveč jo bo

zmešala.« Take blodnje rojijo po glavah gospodstvaželnih Angležev in Italijanov. Omenjeni list govori nadalje o novem italijansko-poljskem zblžanju. Veliko italijansko podjetje Fratelli Perone se pogaja s poljskim generalnim štabom za ustanovitev tovarn v Poljski, v katerih se bodo izdelovali topovi, municija in smrtonosni plini najnovejšega tipa. Italijansko vojno strašilo med Rusijo in Češkoslovaško! Kam zabrede strast! Z veseljem komentirajo tudi vesti o angleškem koraku v Varšavi, Bukarešti in Beogradu proti nazdevnim francoskim posojilom, z ogorčenostjo pa beležijo naznanilo, da se sklene tudi francosko-jugoslovenska konvencija.

Mirovna misel gre svojo pot dalje in Slovani se vsi zavzemamo za njo. Italija je nemirna in intrigantska, nasilna v svoji notranji in zunanji politiki. K novemu letu jej ne da'emo nikakih svojih nasvetov, zaključujemo pa današnji članek z besedami spoštovanega milanskega lista »Corriere della Sera«, napisanimi v slovo 1923.: »Ko je besnela vojna, sta tekala nad množicami, razsrjenimi vsled sovraštva in strahu, zmudenimi vsled trpljenja in smrti, dva duhova po nebu, ki se je zdelo nebo skrivnega razodetja. Eden je vpil: Kar najmočnejši udarec je največjavnejši razlog. Drugi pa: Kjer je vest, tam je bodočnost. In ni bil prvi duh, ki je zmagal v vojni, in tudi v povojni dobi ne bo zmagovalec.«

Labour Parthy in njena zunanja politika.

Pred kratkim je izdal vodja angleške delavske stranke, Ramsay Macdonald brošuro (Zunanja politika delavske stranke), v kateri razvija svoje stališče k perečim zunanjepolitičnim vprašanjem. Med drugim se nahajajo v knjižici nastopna štiri vprašanja in njih odgovori: — Kakšni bodo odnošaji med Združenimi državami in delavsko Veliko Britanijo? — Nevarno je, misli na kakšno zvezo z Združenimi državami. Toda po pravici pričakujemo, da nam Amerika pomaga tistega dne, ko bo videla, da je naša iskrena in poštena politika v skladu z veliko sestrsko demokracijo v vseh vprašanjih, ki so ji najdražja... Kakor Amerikanci, bomo tudi mi poizkušali prenehati s preživlim sistemom diplomacije, ki zakriva javnosti najbolj važna poročila in ki razpolaga z javnostjo, ne da bi se z njo posvetovala... Delavska vlada bo olajšala Združenim državam nastopiti v vseh evropskih problemih, da podčrtajo njih moralično bistvo. — Ali prepusti Velika Britanija kontinent svojih usodi? — Noben odgovorni državnik more svetovati svoiemu narodu, da se razoroži,

Sven Elvestad: 5

Dama v borbi z dvema.

Skupno sta nato stopala po gozdu. Lahke šeleste je bil slišati, sicer je bila povsod tišina. Policijski poročnik je opazil, da je razburjenje mlade dame popolnoma izginjalo.

Semtertija je še kaj pripomnila in vselej se je stresla, iz česar je sklepal, da se je še vedno z grozo spominjala čudnega doživljanja.

»Bil je strašen,« je šepetala. »Kateri izmed obeh?« je vprašal poročnik. »Ali mislite na onega z belimi zobmi, milostna?«

»Ne, onega drugega z modrosvileno ovratnico.«

»Toda ta je vendar ves čas stal v ozadju in meni se je zdel najbolj nevaren izmed obeh.«

»Ali ni vzbudilo vaše pozornosti njegovo uho, njegovo levo uho?«

»Da, toda —«

»Na ušesu je bil viden urezek,« je pripomnila z neko grozo.

Policijski poročnik se je zasmeljal. »Da,« je dejal, »spominjam se, imel je lahek obronek na levem ušesu; toda vendar ni nič strašnega.«

Dama ga je pogledala z velikimi začudenimi očmi. Zopet se je stresla.

»Ne,« je dejala, »prav pravite.« Policijski poročnik je zopet imel čisto gotovo čustvo, da ima njena izredna groza čisto poseben vzrok.

Med tem sta prehodila gozd in stopila iz njega
IV. POGlavJE.
Grozna vest.

Dasi se je mlada dama predstavila kot gospa Gade, vendar policijski poročnik niti en hip ni mislil na vendar znanca na Danskem.

Pod tem imenom si ni ničesar predstavljal, pač pa se je mahoma zalubil preko ušes.

Očarujoča ljubkost mlade dame ga je spravila popolnoma iz ravnovesja.

Strah, ki ga je preživela in ki je še odseval z njenega mehkega roznatega lica, je povzročal neko nervozno vznemirjenost, ki je z vso silo vplivala na njegovo srce. Čutil jo je ob svoji strani. Ko sta stopila iz gozda, si je želel, da bi lesa ne bilo konca ne kraja, marveč da bi bil les tako neskončen, kakor veliki norveški gozdovi. Tako se je zgodilo, da je naš policijski poročnik mahoma izgubil svoje srce. Nič več ni mislil na to, kaj bo pripovedoval svojim prijateljem, ko se zopet vrne v svojo dolgčasno policijsko službo. Nič več ni bil udvorljiv. Bil je zaljubljen in čutil je to samo. Ko je čeblijae stopal ob njeni strani, je v svoji domišljiji šepetal: Zaljubljen sem... zaljubljen...

»Gospa,« je ona rekla, »gospa Gade —« Vprašal jo je za krstno ime. »Sonja mi je ime,« je dejala.

In ko je slišal to tujedoneče ime, je postal pozoren na nekaj, kar se mu je zdelo tako čudno tuje v njenem bistvu.

»Vi torej niste Danka?« je vprašal.

»Ne,« je odvrnila. »Rojena sem v Rusiji. Moji roditelji so Rusi.«

Ko je to dejala, se mu je zdelo, kakor da bi zdrknila preko njenega lica lahka senca nerazpoloženja.

»Ali skriva kakšno tajnost?« si je mislil — zdelo se mu je, da opaža to na ozračju okrog nje. Na njeni nervozni in nemirni zunanosti. Trdno je sklenil, da bo skušal doznati, odkod da je. Sedaj se je zopet spomnil, kako silno prestrašena je bila, ko je opazila, da ima eden izmed potepuhov vrezek v ušesu — kakor kakšna znamovana kreature.

Ko je opazil, da sta krenila na pot, ki ne vodi h kopalniškemu hotelu, si je domislil, da bi bilo dobro, jo vprašati, kje stanuje. Sedaj se mu je samo ob sebi razumljivo, da tudi ona spada med letoviščarje.

Pokazala je naravnost na krasno vilo, krito z opeko, ki je bila na pol zakrta z bujno rastočimi drevesi.

»Tamkaj stanujem,« je dejala, »to je naša hiša. Pred nekaj leti jo je dal zgraditi moj mož. Vse po-

letje živimo tu in se vrtnemo v Kopenhagen še le na jesen, ko nastane mraz.«

»Med drevjem vidim krilo,« je mrmral policijski poročnik in pozorno zrl proti vili.

»To bo ena izmed služkinj,« je pripomnila. »Imam namreč dve služkinji. Sicer pa sem danes popolnoma sama. Moj mož je pri sodišču.«

»Ali je vaš mož često pri sodišču?« je vprašal poročnik; v tem hipu je čutil, da je preko ušes zaridel zaradi tega vprašanja.

»Ona pa ni nič opazila, ali se je vsaj delala tako, kakor da bi ne bila ničesar opazila.«

»O, da,« je odgovorila, »prav često.«

In v tem trenutku je globoko vzdihnila. Helmersen je čutil na svoji roki, kako burno so se ji dvigale njene grudi. Niha bojazen ga je pretresla. Vzdihnil je. Ona torej ljubi svojega moža!

Prispela sta sedaj do ograje, ki je obdajala ves vrt. Bila je železna in skoraj dva metra visoka. Od širokih, težkih železnih vrat je vodila k hiši žolta pečena pot. Ob dveri se je gospa vliudno in prisrčno poslovila od svojega viteza. Nekamo čudno ga je pogledala, njen pogled je bil preizkušajoč in se je zgubljjal v daljino.

»Nadejam se,« je dejala, »da nas posetite, ko se vrne moj mož iz Kopenhagna.«

Helmersen se je zahvalil in rad obljubil, da pride na poset.

dokler sosedji nadaljujejo z oboroževanjem. Vendar ne bomo odnehali razgladiti, da je tako stanje nevarno, dasi bomo storili iz čisto preprostega razloga; defenzivna oboroževanja se ne razločujejo od ofenzivnih oboroževanj... Militarizem ne more ustvariti miru. Nastopili bomo proti vsaki državi, ki bo hotela obvladati celokupni kontinent. Evropsko ravnanje bomo branili z vsemi sredstvi. Istočasno bomo pomnožili stike s kontinentalnimi državami, in sicer potom Društva narodov. — Mednarodni dolgovi in trgovina v delovski politiki? — Mislim, da ni pametno, trditi, da mednarodna trgovina in sistem kreditov, na katerem sloni, ne moreta sloneti na drugih temeljih, kakor na tistih, na ka-

tere smo se tokom stoletij privadili. Te stare metode ogrožajo vse uspehe človečanstva. Vse človeško delo je negotovo; nepočena spekulacija je lahko vsak trenotek uniči. Ne bo težko izpremeniti mednarodne trgovine tako, da se uredi po gotovih pravilih in organizira v korist splošnosti... To bomo dosegli brez prenehanja prevratov. Še vedno je bilo dobro in ekonomično, izpolnjevati in izplačevati prevzete obveznosti. Socialni napredek bomo a. pr. olajšali s kooperativno mislijo. — Kakšno bo razmerje delavske vlade na pram Rusii? — Delavska vlada bo brez drugega priznala soviete. Razgovarjali bomo z Moskvo in z vsemi sredstvi olajšali trgovino z Rusijo.

Kaj bo z Makedonijo?

Cankova vlada podpira makedonsko iredento. — Makedonija naj bi se spojila z Bolgarsko. — Belgijski diplomat o rešitvi makedonskega vprašanja. — Todor Aleksandrov že štiri leta v zvezi z Radičevci.

Odskar so na krmilu sosedne Bolgarije možje, ki še vedno ne vidijo potrebe tesnega zblizanja z Jugoslavijo in se jejo pod tujo taktiko seme razdora med oba bratstva naroda. Je tudi makedonskemu iredentizmu prišel rasti greben. Tlak makedonske emigracije v Bolgariji je poln ostrih napadov na našo državo, in kdor bi sedel po teh izbruhih zavisti, osebnih ambicij in zunanjih intrig, bi gotovo mislil, da je Jugoslavija podedovala vse čednosti in vrline nekdanje barbarске Turčije. Ponavlja se neprestano ena in ista pesem: Srbi so krvoločni, Srbi ubijajo, zapirajo in zatirajo naše prebivalstvo, srbska hegemonija hoče definitivno ugonobiti makedonsko nacionalno (?) zavest in Srbi so krivi, da je Makedonija kotela, v katerem vre in kipi tako, da se je bati skorajšnje eksplozije. Emigrantsko glasilo »Nezavisna Makedonija« z dne 29. decembra se je spozabilo celo tako daleč, da napoveduje padeč jugoslovenske dinastije, češ da se je en balkanski prestol (grški) za zmisliti sedaj na je na vsi drugi, Grški krizi, piše list dalje, bodo sledili še drugi nepričakovani rezultati v sosednjih državah; osobito pa tam, kjer je dano za to največ pogojev — v Jugoslaviji. Iz razvalin jugoslovenske monarhije se bo rodila po mnenju makedonskih separatistov neodvisna makedonska država. Take in enake hipoteze so seveda dokaz politične naivnosti, vendar pa ne smemo prezreti dejstva, da tendenca naši državi zaideničje sovražne pisave vpliva na zunanji svet in vzbuja najrazličnejše komentarije. Tako se je nedavno lotil makedonskega problema Pierre Daye, ki piše v »Le Soir« tako-le:

Makedonski problem spada brez dvoma v okvir celokupnega balkanskega vprašanja. Ta problem še ni rešen, toda rešen mora biti vsekakor v par letih. Želeti bi bilo, da bi Evropa spoznala, da pomeni pravična rešitev tega vevlašnega vprašanja konec kali bodočih konfliktov v teh državah. Osvobodilni pokret, znan pod imenom komitaško gibanje, se je začel l. 1893, ko je bila Makedonija pod turškim jarmom. Makedonske nacionalistične organizacije so se dolgo časa liuto branile z različnimi večinoma tajnimi sredstvi za svojo neodvisnost. Pomirile so se šele tedaj, ko so Mlado-Turki po prevratu obljubili enakopravnost krščanskih in muslimanskih narodov v Turčiji in liberalno konstitucijo. Toda mladoturški režim ni držal svoje besede. Tedaj so se komitaiši preselili na bolgarsko ozemlje, kjer so se reformirali in organizirali za podvojeno borbo proti Turkom. V času obeh balkanskih vojn pa niso mogli ustanoviti avtonomne Makedonije. Začetkom svetovne vojne je bil glavni vodja komitaišev — Todor Aleksandrov — naklonjen ideji Makedonije pod suverenostjo Bolgarije. On se je boril s svojimi pristaji z vsemi sredstvi v prid Bolgarije in proti Srbiji. Toda zavezniška zmaga je prekrizala njegove račune. Todor Aleksandrov je bil aretiran in Makedonija je prišla glasom mirovne pogodbe večinoma pod srbsko in grško gospodarstvo in le neznaten del tega osamlja je pripadel Bolgariji. S tem, da se je osvobodila turškega jarma in razpadla na tri dele, na Makedonija ni dosegla svojega ideala.

Todor Aleksandrovu se je l. 1920 posrečilo ubežati iz zapore in skrivaj zmova prevzeti vodstvo iredentističnega gibanja. Ta pokret se je zadnje tri leta zelo razširil in prizadeva jugoslovenski vladi velike revulzije. Omenjamo samo, da je beogradska vlada ceje zagrozila sfojskemu kabinetu, češ, da favorizira vpad komitaišev v Južno Srbijo in da je zato odgovoren, ako se bodo nemiri nadaljevali. V času mojega bivanja v Bolgariji sem opazil med sofjskimi državniki veliko vznemirjanje in bil je celo moment, ko se je bolgarska vlada bala, da bo jugoslovenska vojska pod predlogom garancije okupirala Soflio. To bi brez dvoma pomenilo novo vojno. K sreči se je ta bojovitost tedaj nekolkoljo polegla.

Stamboljski, ki je bil zaposlen drugod in si ni hotel nakopati zunanjih zapletitjav, se ni zanimal za Todorja, da je za makedonsko gibanje. Verjetno je, da je ta okolnost igrala važno vlogo pri

nenadnem padcu zemljoradniškega direktorja. Zelo verjetno je tudi, da mu (Aleksandrovu) je sedanja Cankova vlada do gotove meje hvaležna za svoj uspeh in to daje kredit jugoslovenskim obdoživam, dasi se bolgarska vlada uradno izgovarja, da nima s Todorom nič skupnega. Iz tega pa še ne smemo sklepati, kakor trdijo pomotoma v Beogradu, da je bil državni prevrat 9. junija delo makedonskih organizacij in da so le-te absolutni gospodarji sedanega bolgarskega kabineta. To se mi zdi zelo pretirano.

Znano je, da je Todor Aleksandrov še vedno zagoneten poglavar, ki kraljuje v planinah in zahteva v imenu svojih rojakov avtonomijo Makedonije. Manj znano pa je, da Cankova vlada ne gleda s sovražnim očesom na te skromine. Bolgariji pripada samo neznaten del Makedonije, dočim imate Jugoslavija in Grška velike kose. Avtonomistično gibanje bi torej oslabilo silo, ki neprestano vznemirja in ogroža ti dve državi. Za sofjsko vlado je najbolj prikladna politika svobodnega gibanja. Toda pozabiti ne smemo bodočnosti. Uprav te oodčnosti se boje Srbi in Grki in z nika računajo Bolgari. Zakaj? Zato, ker bi avtonomna Makedonija brez dvoma in malone na usoden način kmalu prišla v okvir današnje Bolgarije. Ona se tega dobro zaveda, na tudi njeni nepriljetelj niso slepi. Ti nepriljetelji pravijo: v hipu, ko bi postala Makedonija avtonomna, bi Bolgarija obnovila »prevrat vzhodne Rumelije« iz l. 1885. Znano je, da je bila vzhodna Rumelija zadnja leta turške suverenosti malone avtonomna in je imela samo guvernerja, ki ga je naznačil Carigrad. Potom mirne revolucije so tega guvernerja spodili in Rumelija se je spojila z Bolgarijo, čije knez je postal novi guverner. Ta režim je trajal dotlej, dokler Ferdinand ni spremenil svojega kneževga naslova v carski in objavil neodvisnost svoje države. Rumelija je postala Južna Bolgarija. In tako izvestni sosedni narodi sklepaio, da bi Makedonijo v slučaju avtonomije s sedežem v Solunu nekega dne doletela ista usoda — spojitve z Bolgarijo.

V zapadni Evropi ne vidimo razloga, da bi se Makedonija po svoji volji v slučaju neodvisnosti ne smeja združiti z Bolgarijo, ki bi na ta način ustvarila obširno državo, sposobno, da tvori s pametno upravo, garancijo za stabilnost na Balkanu. Mnogi trdijo, da so Makedonci kot najbolj inteligentni(?) elementi na balkanskem polotoku v enakih meri Bolgari, Srbi in Grki. Baje tvorijo amorfno maso, ki bi jo lahko vsaka država v 20 letih asimilirala. Ako so oni danes prepričani Bolgari, je to le posledica dejstva, da se je zadnja leta mnogo delovalo za njihovo »poboljšanje«. Prav tako bi jih bilo mogoče »posrbiti«. O tem vprašanju ne morem izreči merodajne sodbe. Bodisi kakorkoli, vendar je treba priznati, da ti Makedonci zgodovinsko dokazujejo posebno energijo in voljo za osvobodjenje izpod natovoričnega jarma. Ako pa kaže narod tako vztrajnost in stremiljenju za svojo neodvisnost, se mi zdi, da mora preji ali slej zmagati.

Kakšen način rešitve tega problema bi bil torej najbolj prikladen za evropski mir? Znamenit belgijski diplomat, ki se je dolgo mudil v teh krajih in pozna dobro balkanske razmere, mi je izjavil: Makedonsko vprašanje bo rešeno tedaj, ko se bodo vsi trije deli — bolgarski, srbski in grški združili v eno neodvisno državo. Toda neobhodno bi bilo, da se zagigura življenje te mlade države in da se ji nudi pomoč proti skromnim lakomnim sosedov in proti lastni neizkušeniosti. Treba bi ji bilo tudi zamajčiti v notranosti sdruvo upravo, ki bi onemogočila vsak konflikt, kakršnih je v politiki balkanskih držav mnogo. Zato bi morala Evropa sama poakrbeti za sdruvo, krepko krmilo nove države. To pa seveda ne pomeni, da propagiram internacjonalizacijo, ki bi ne imela nobenih dobrih posledic. Vodstvo in jamstvo bi moralo prevzeti Društvo narodov. Na ta način bi se ustanovila samo začasna uprava, ki bi trajala samo 25 let. Ko bi se narod polagoma odgojil za samostojno življenje, bi bilo razvidno, da-li je mlada dr-

žava sposobna, da prevzame vodstvo sama, ali pa je potrebna še nadaljna pomoč Društva narodov. S pomočjo svojih izvedencev, tehnikov, finančnikov itd. bi Društvo narodov lahko ustanovilo res dobro državo. Mislim, da je ta način rešitve makedonskega problema najboljši. Vprašanje je seveda, da-li bi imelo Društvo narodov pogum za ta korak in da-li bi Makedonci pristali na to.

Mimogrede omentim, da Makedonija sicer še ni samostojna država, vendar pa ima notranjo organizacijo, ki je v vseh ozirih provrstna. Toda ta organizacija je absolutno tajna in misteriozna. Govoril sem z mnogimi Makedonci, ki sem jim moral obljubiti, da ne bom izdal njihovih imen ne v Bolgariji in ne drugod. To so molčeli, zagonetni ljudje. Javna tajnost pa je, da ima njihova organizacija precej solidno in dobro oboroženo vojsko, finance in celo gotove kadre — administracijo in zastopstvo v tujini, ki ima velik vpliv ne glede na to, da ni akreditirano. Na čelu te organizacije stoji vedno nedosežni vojvoda Todor Aleksandrov, ki prebiva v gorah in planinah v bližini srbsko-bolgarske meje. Mogočen, zelo nevaren in obkoljen od nepriljeteljev sosednih držav je Todor Aleksandrov, če hočete, bandit, toda on je dober, simpatičen bandit, ki se bori za čisto idealno stvar. On je v osebni borbi s Srbiji in že štiri leta v zvezi z Radičevimi Hrvatii, ki nočejo biti asimilirani v jugoslovenski kraljevini kot nekaj albanski element. Tako predstavlja Aleksandrov stalno in resno nevarnost. Jugosloveni, je dejal nekoč s ponosom, imajo samo dva načina, da store konec našemu gibanju: ali da nam priznajo zahtevano neodvisnost, ali pa nas uničijo do zadnjega. Drugače drvi Srbija v svojo propast. ★ ★ ★

Ne vemo sicer, v koliko je avtor teh izjav in v zvezi s francosko zunanjo politiko in da li ni morda njegovo mnenje o Makedoniji posledica osebnih prijateljskih stikov z voditelji makedonskega gibanja, vendar pa je značilna objektivnost, ki mu mestoma nehot

uha izpod peresa. Kot tuju, ki ni neposredno zainteresiran na tem problemu, lahko verjamemo, da ne zasleduje nikakih osebnih koristi, in zato je njegovo priznanje za nas tem večje važnosti. Ugotovitev, da je Cankova vlada v zvezi z makedonstvujuščimi, daje dovolj povoda za to, da smo v politiki napram Bolgariji skrajno oprezni. Ideja avtonomne Makedonije, ki bi se pri ugodnih razmerah spojila z Bolgarijo, je za našo in grško državo absolutno nesprejemljiva. Ne glede na to, da je po obstoječih mirovnih pogodbah vprašanje pripadnosti teh pokrajin definitivno rešeno, moramo odločno zavrniti vsako kombinacijo, ki bi rodila za Jugoslavijo usodne posledice. Že danes, ko je v Bolgariji le neznaten del makedonskega elementa, imamo neprestane sitnosti na jugu države in vse ovire na poti k normalnim stikom s sofjsko vlado izvirajo iz intrig in rovarjenja teh nezadovoljmežev. Kaj bi šele bilo, ako bi se grški in jugoslovenski del Makedonije spojil z Bolgarijo! Tedaj bi zavladala v Sofiji makedonska pest in iredenta bi ustvarila stanje, ki bi neprestano ogrožalo mir na Balkanu. Premočna Bolgarija pod vodstvom ljutega sovražnika Jugoslovlavije, Todora Aleksandrova in njegovih pristašev, bi bila za nas presneto trd oreh. Zato je čisto umevno in pravilno stališče naše vlade, ki noče ničesar slišati o teh eksperimentih. Zahteva Makedoncev po neodvisnosti bi ne bila upravičena niti tedaj, ako bi tvorili res poseben narod, kakor n. pr. Slovenci v Italiji in Avstriji ali Nemci v Češkoslovaški in na Poljskem, kajti mirovne pogodbe govore samo o pravičah narodnih manjšin v okviru dotične države, ne pa o avtonomiji.

Zanimiva je tudi izjava, da je Aleksandrov že štiri leta v zvezi z Radičem. Dobro bi bilo vprašati Štjpičo: povej nam, s kom se družiš, in povemo ti, kdo si. Kdor se družj z odkritimi sovražniki naše države, kakršen je brez dvoma Todor Aleksandrov, in kdor pod krinko skrbi za kmetski stan koplje jamo, kamor bi rad strmoglavil državno edinstvo, spada med izdajalce svoje domovine, ne pa med trezne politike.

Francija in politika Male antante.

Pariški politični tednik »L'Europe Nouvelle«, ki je najresnejši in najbolj informirani francoski tednik za evropsko politiko, objavlja v zadnji številki pismo francoske osebnosti, ki se dobro spozna na evropsko politiko in ki se je vrnila s potovanja po državah Male antante. Ker vsebuje stališče neimenovane osebnosti mnogo važnih in zanimivih točk, ga priobčujemo v izvečku, predvsem to, kar pravi o naši državi:

Politična vrednost, na kateri sloni Mala antanta, se bo mogočno razvijala v tej meri, kot bo Rusija zavzemala svoje mesto med evropskimi državami. Ta razvoj se bo gotovo pokazal na ta način, da se bodo simpatije Kraljevine SHS in Češkoslovaške vedno bolj obračale proti Rusiji, da pa bo Romunija in Poljska vedno bolj razumevala »slovensko nevarnost«. Gg. Beneš in Ninčić imata skoraj čisto enake nazore o bodočih odnošajih svojih držav napram Rusiji. Čehi so poslali trgovske mislije k sovjetom; kar pa se tiče Jugoslovenov, so jim v Moskvi hvaležni — kar so jim naravnost povedali — da niso niti dovolili vojaških priprav Vranglove armade, niti priznali baltskih držav. Skrb prvih kot drugih je bila, ne nasprotovati Rusiji bodočnosti.

To pa ni stališče Poljakov in Romunov, ki se vsled zgodovinskih in teritorialnih razlogov bojijo zopetnega nastopa Rusije, ki bi jo priznale velesile. Nikolaj se ne sme pozabiti, da obstoji ozka zveza med povrnitvijo ruskega sveta k civiliziranemu življenju in razhrabljanju vezi, ki danes drže skupaj Male antanto.

Češkoslovaška politika je politika gospodarskih realnosti v okviru mednarodnih obilgacij in slovanske ideje. Zdi se mi, da ima danes čsl. vlada dva cilja: 1.) prenesti iz Berlina v Prago gospodarsko težišče Srednje Evrope; 2.) napraviti iz Češkoslovaške orodje zblizanja med Francijo in Rusijo, ki ga smatrajo v Prazi za najbolj gotovo garancijo evropskega reda.

Tradicionalna srbska politika skuša zagurati Jugoslaviji definitivno nadvlado na Balkanu s političnega stališča in popolno gospodarsko samostojnost napram zapadnim silam. Vlada in čut srbskega naroda se drži tesno mirovnih pogodb kakor tudi zvez, predvsem zveze s Francijo. To je karakteristična poteza države, katere cilji so obenem tako enostavni in tako konkretni, da se kristalizirajo na približno isti način v možganih seljaka kot gospoda Pašića.

Pisec pravi o Poljski, da je nje politično obzorje precej nejasno in da nima dosti upanja za nje bodočnost. Poljski sovražijo Rusijo in ne ljubijo Češkoslovaške. To je glavna nota poljske politike. Srbe smatrajo za precejšnje barbore, ki so hačani rusizma, vendar

Nizozemsko pismo.

V Amsterdamu, 25. dec.

Pri nas se godé čudne stvari. Ze od 26. oktobra smo brez vlade, in vsi poskusi, ki so se vršili, da se sestavi nova vlada, so se ponesrečili. Minister, ki je oktobra demisijonal, g. Ruys de Beerenbroeck, je vladal že od leta 1918.

V onem času se je naša država neverjetno dvignila. Zadnja vojna leta in prva leta po vojni so kmetsjstvo, industrija, velika in mala trgovina imeli zlate čase. Podjetja, ki so razdeljevala stooostotne dividende in še več, niso bila redka. Država uprava se je s tem položajem tudi zelo obogatila, kajti precešen del teh realiziranih dobičkov je znala spraviti v svoj žep. Davkoplačevalci pa, ki so živeli v izobilju, se niso preveč pritoževali, da morajo državi odstopiti del blaznih vsot, ki so jih služili. Vlada, ki je hotela, da so tudi državni uslužbenci deležni splošnega blagostanja, jim je zelo povišala plače.

Toda že leta 1921. se je pokazalo, da stvar ne bo šla vedno tako naprej. Kupčije so poenjivale in blagostanje se je manjšalo. L. 1922. pa je bila splošna kriza že tu. In tudi država ni več dobivala istih dohodkov kot prej. Zasebniki, ki so se mogli rešiti v splošnem polomu, so začeli izredno štediti, zmanjševali so plače svojim uslužbenecem ali so jih pa odpuščali. Vlada je omahovala in bi bila najraje tudi zmanjšala plače državnim uradnikom. Toda ti, dobro organizirani, so stavili tik pred volitvami na ministrstvo interpelacijo, ali misli zmanjšati plače. Organ ministrstva financ je nato v imenu vlade izjavil, da se ne bo nikoli dotaknil višine plač uradnikov, ki so sedaj v službi.

Finančni položaj države se je od dne do dne slabšal. Deficit financ leta 1922. je pokazal obupni položaj. Treba je bilo stvar nemudoma urediti. Toda kako? Še bolj povišati davke, je bilo nemogoče. Veliki kapitali so se namreč že začeli seliti iz države, da se umaknejo davčnemu vijaku. Da se zopet ugotovi ravnovesje v državnem proračunu, je preostalo samo en izhod: zmanjšati izdatke.

Stvari so šle nato svojo naravno pot naprej: nekega lepega dne je finančni minister, ki je nasprotoval vsem svojim tovarišem, moral odstopiti.

Sledil mu je veliki »businessmann«, g. Collijn, bivši minister, eden predsednik svetovne petrolejske družbe Royal Dutch. Ta je sprejel mesto finančnega ministra pod dvema pogojevma: 1.) da se plače vseh državnih uradnikov in uslužbencev zmanjšajo za dvajset odstotkov; 2.) da se zgradi vojno brodovje, ki bo v stanu braniti nizozemske kolonije. Zaradi prvega pogoja je silno razburjeno vse uradništvo, zaradi drugega pa skoraj vsa dežela, ki se boji silnih izdatkov, ki se cenijo na tristo milijonov holandskih goldinarjev.

Niç ni pomagalo, da so vlada in njene stranke na vse mogoče načine apelirale na patriotizem strank: ko je ministrstvo zahtevalo, da se mu izreče zaupnica, je deset katoliških poslancev stopilo na levo stran, kamor se je nagnil jeziček na tehtnici. S 50 glasovi zoper 49 je bil mornarski zakon odklonjen.

To glasovanje ni samo strmgovoljlo ministrstva, temveč je tudi značilo konec koalicije strank desnice, ki so bile celih štirideset let združene in tvorile enotno fronto proti vsem strankam leve.

In tako Nizozemska že dva meseca nima vlade.

Finančna ofenziva proti Franciji.

Padec francoskega franka.

— Pariz, 4. jan. (Izv. Na danjšnj borzi je frank padel. Dolar je notira 20157, angleški funt 88.22, tudi belgijski frank je padel za 90 centimov. Italijanska lira in češkoslovaška krona sta se dvignila, češkoslovaška krona na 59.50.

— Pariz, 4. jan. (Izv.) »Journal Industriel« v uvodniku piše o padcu francoskega franka ter konstairu, da znači ta padeč veliko finančno ofenzivo proti franku.

— Pariz, 4. jan. (Izv.) V francoskih finančnih krogih je zavladalo veliko vznemirjenje radi padca franka. Fin. svet Francije zahteva od vlade, da stori vse ukrepe v svrhu sanacije franka. Spekulacija s franki je predmet zelo dalekožežno zasnovane ofenzive, započete od nemških finančnikov v sporazumu z angloaškimi. Tudi iz Češkoslovaške so javljene močne prodaje frankov. Namen je dvojen. Na eni strani prililiti Francojo, da izprazni ruhrske ozemlje, na drugi strani vse kontinentalne devize vključno frank spraviti na dosti nizek nivo, da se omogoči velika operacija mednarodnih likvidatorjev. Zato se ima porabiti 3 do 4 meseci, med katerimi se francoska vlada radi volitev ne bo upala prevzeti inicijative za obrambo. Na ta način bi demagoška inflacija povzročila končni bankrot.

— Pariz, 4. jan. (K) »Quotidien« pripisuje ponovni padeč franka slabemu vensku, ki ga je napravila večera priobčena tedenska bilanca »Banque de France«, ki izkazuje tedenski povisek cirkulacije novčanice za 1200 milijonov.

Telefonska in brzojavna poročila

Likvidacija pokrajinske uprave v Sloveniji.

Likvidator dvorni svetnik Kremenšek. — Razlogi za imenovanje g. Špornja za velikega župana.

— Beograd, 5. januarja. (Izv.) V slovenskem in drugem našem tisku krožijo zadnje dneve različne vesti o likvidaciji pokrajinske uprave v Sloveniji. Te vesti temelje deloma le na enostranskih informacijah in izvirajo tudi iz virov, ki niso povsem poučeni o tem vprašanju. Res je, da se je ministrski svet v zadnjih sedmih dneh ponovno bavil z likvidacijo pokrajinskih uprav. Stori se so tudi definitivni ukrepi. Po točnih informacijah Vašega dopisnika, ki jih je prejel na nameročajnejšem mestu, se zadeva likvidacije pokrajinske uprave v Sloveniji nahaja v tem stadiju:

Pokrajinska uprava v Sloveniji se stvarno in de facto nahaja v fazi likvidacije. Posli iz resora ministrstva notranjih del se stopnioma prenosa na velika župana v Mariboru in v Ljubljani. O poslih iz ostalih ministrstev, dokler ne bodo popolnoma preneseni, ima voditi račune dvor, svetnik g. Janko Kremenšek.

Dvor, svet. Kremenšek je določen, da kot likvidator pokrajinske uprave tvori zvezo med centralnimi oblastmi in med obema velikima župana, in to toliko časa, dokler se ne prenosa na oba velika župana vsi oni posli, določeni po zakonu o oblastvih.

Naše pravice do Makedonije.

Izročitev cirkularne note v Sofiji. — Kratka izjava zunanjega ministra o Makedoniji in o govoru g. Cankova.

— Beograd, 5. januarja. (Izv.) Na snočni seji je ministrski svet razpravljal o vsebini cirkularne note, ki jo ima izročiti naš poslanik Milan Rakić bolgarski vladi v Sofiji radi znanega govora g. Cankova v bolgarskem narodnem sobranju 28. decembra 1923. Cirkularna nota se objavi tudi vsem našim zastopnikom v inozemstvu, da jo predlože zavezniškim in prijateljskim vladam. Presbirajo do danes še ni objavil definitivnega teksta te note. Sigurno je, da bo naša vlada odločno varovala svoje pravice in državne interese. V noti bodo navedeni vsi dokazni podatki, na podlagi katerih ima iz etničnih, etnografskih in državnopravnih oziroma naša država edino in popolno pravo na Makedonijo.

— Beograd, 5. januarja. (Izv.) Na snočni seji ministrskega sveta je zunanj minister dr. Ninčič kratko poročal o stališču naše vlade napram Bolgarski. Že popoldne je bila v zunanjem ministrstvu važna konferenca, katere so se udeležili poleg zunanjega ministra posl. Milan Rakić, pomočnik Panta Gavrilović, načelnik za izvedbo mednarodnih pogodb dr. Rybaf in še drugi višji uradniki. Konferenca je razpravljala o Bolgarski. Ministrski svet je dal snoči poslaniku Rakiću končna navodila, kako ima nastopiti v Sofiji. Naglašati ima bolgarski vladi, da so popolnoma neumestne take izjave, kakor jih je izrekel bolgarski ministrski predsednik, če želi Bolgarska, da se vzdrže dobri in prijateljski odnosi med obema državama. Verjetno je, da poslanik Rakić še danes odpotuje v Sofijo.

— Beograd, 5. januarja. (Izv.) Po končani seji ministrskega sveta je podal zunanji minister dr. Ninčič nekaterim novinarjem kratko izjavo o Makedoniji. Načelno in splošno izjavo poda zunanji minister zastopnikom tiska danes popoldne, ko se obenem objavi uradoma definitivni tekst cirkularne note. Zunanji minister je izjavil:

Načrti verskih zakonov.

Ureditev cerkvenih in verskih razmer v državi.

— Beograd, 5. januarja. (Izv.) Minister ver dr. V. J. Janjič je včeraj popoldne sprejel zastopnike tiska ter jim v obširnem ekspoziciji očrtal dosedanje delovanje ministrstva ver za sestavo verskih zakonov na temelju člena 12. ustave. Ministrstvo ver je izdelalo štiri zakonske načrte: 1. o srbsko-pravoslavni cerkvi. Načrt tega zakona je snoči odobrili ministrski svet. 2. O konkordatu z Vatikanom, 3. o muslimanski verozpovedi in 4. o evangelijski-avgsturški verozpovedi. Izdelati se ima še statut o hebrejski in končno še o slovaški protestantski cerkvi.

Zelo izčrpen pregled je dal minister o določilih glede ureditve srbsko-pravoslavne cerkve. Zakon določa cerkvi v cerkvenopravnem, upravnem in organizacijskem oziru dalekosežno avtonomijo. Določa, kako se ima upravljati celokupno cerkveno premoženje, fondi in drugi verski zakladi s samostani vred. Na čelu pravoslavne cerkve v šti državi svoj patriarh, njemu so podrejeni episkopi, metropolitni in drugo svećenstvo. Uprava je izvedena na centralističnem principu. Zakon dalje določa vrhovne inštanice v vseh panogah cerkvene uprave in verske službe božje. Nadzor nad upravo premoženja vrši sv. arhijerejski sabor. Najvišja sve-

Sestanek Male antante.

— Beograd, 5. januarja. (Izv.) Za sestanek Male antante vlada splošno in napeto zanimanje v političnih in diplomatičnih krogih. Vsa zunanje-politična javnost gleda danes z nestrpnostjo, kakšne rezultate ima roditi v vsakem oziru vevažna konferenca Male antante. Prihajajo že od gotove strani poskusi, da se zanese med članice te državne zveze nesoglasje, ker priznavajo Malo antanto sedaj kot silo prve vrste. V zunanjem ministrstvu so včeraj visoki državni funkcionarji izdelali sporazumno s pomočnikom češkoslovaškega ministra poslanikom dr. Girsu oficijelni program in dnevni red, ki se ima, kakor je bilo izjavljeno vašemu dopisniku, objaviti še danes pred pravoslavni božičnimi prazniki. Za časa konference Male antante so na programu tudi razne svečanosti na čast državnikom in zunanjim ministrom. Dne 9. januarja na rojstni dan Nj. Vel. kraljice bo na dvoru velik dvorni ples, na katerega so vabljivi vsi ugledni državnik, politiki, narodni poslanci, celokupni diplomatični zbor in zastopniki beogradskega, domačega in inozemskega tiska. V narodnem gledališču se vrši svečana predstava. Vstopnice za to predstavo so že razdeljene tudi med ugledno beograško meščanstvo.

— Beograd, 5. januarja. (Izv.) Vsi češkoslovaški konzuli v naši kraljevini so bili vabljivi v Beograd, kjer se vrše v češkoslovaškem poslanstvu konferenco o vzpostavitvi oziroma izločitvi in gospodarskih vezi med obema državama. Taka konferenca je bila včeraj pod predsedstvom pomočnika in poslanika dr. Girsu. V bistvu gre za sklenitev definitivne trgovske pogodbe med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Konferenca se udeležuje tudi gen. konzul iz Ljubljane dr. Otokar Beneš.

NAŠA POGAJANJA Z NEMČIJO.

— Beograd, 4. jan. Danes popoldne je dr. Ninčič sprejel češkoslovaškega pomočnika ministra za zunanje stvari dr. Girsu in tukajšnjega češkoslovaškega poslanika g. Šeba. Francija in Belgija sta bili sklenjeni, da se pogajata z Nemčijo radi nadaljnjega dobavljanja v naruri na račun reparacij, vsled tega je naša vlada odročila, da se tudi ona pogajata v isti stvari ter je naročila dr. Gjuriću, pomočniku našega delegata v reparacijski komisiji, da odpotuje v Berlin in začne pogajanja.

Francosko-slovanski državni blok.

— Praga, 5. jan. (Izv.) Zunanjemu ministrstvu blizu stoječa »Češke Slovo« piše v članku »Pred konferenco Male antante v Beogradu«: Večina Jugoslovenskih listov komentira zvezno pogodbo, ki jo je sklenila Češkoslovaška s Francijo, v tem smislu, da pomenja ta pogodba temelj za bodoči francosko-slovanski blok. Zunanji minister dr. Beneš bo na konferenci držav Male antante spravljal v diskusijo tudi vprašanje Zveze srednjeevropskih držav, v katero zvezo naj bi stopili poleg Francije tudi Belgija in Poljska. Dr. Beneš bo pri prihodnjem podpisu pogodbe s Češkoslovaško v Parizu fungiral tudi kot pooblaščen zastopnik Male antante.

Anglija proti bloku v srednji Evropi.

— London, 5. jan. (Izv.) »Evening Standard« konstatira danes, da je Češkoslovaška republika in velikih skrbah radi podpisu zvezne pogodbe s Francijo. Sedaj se že znano določila, na podlagi katerih se sklepa pogodba in je Francija povsem ne-pričakovano silila na sklenitev pod pretvezo, da dovoli Češkoslovaški nove visoke kredite. List dalje veli, da niso s politiko Češkoslovaške zadovoljne niti Anglija niti Italija in tudi ne Romunski. Vse te države so zadnje dneve ostro kritizirale zvezo med Francijo in Češkoslovaško. Romunski ministrski predsednik je protivten tej zvezi. Po romunski koncepciji predstavlja Mala antanta sama že vleselo in je zveza s Francijo nepovoljna. Anglija je tudi proti temu, da bi Francija sklenila zvezo z Jugoslavijo. Angleški krogi pričakujejo, da pride na bodoči konferenci Male antante do nesoglasja.

PARLAMENTARNA KRIZA V ANGLIJI.

MACDONALD SEŠTAVI VLADO.

— London, 4. jan. Kakor javljajo »Times«, pričakujejo voditelji delavske stranke, da se bo Baldwinova vlada dne 17. jan. z ozirom na izpreminjavni predlog k odgovoru na prestolni govor zrušila in da se pozove Macdonald, naj sestavi novo vlado. Macdonald bo takoj prevzel odgovornost ter bo z ozirom na že izvršene priprave mogoč zasedati vsako ministrstvo v teku 24 ur po padcu Baldwin.

— London, 4. jan. Kakor poroča »Daily Telegraph«, je Macdonald v članku objavljenem v listu »New York World« izjavil, da bo delavska stranka, ako pride do oblasti, odstranila prerokativno kralja, da sme razpustiti parlament.

— London, 4. jan. Kabinet je razpravljaj o prestolnem govoru, o bodoči politiki konservativne stranke glede začasnega carskega sistema in o eventualni novi zasedbi ministrstva za poljedeljstvo in za de-

Gospodarstvo.

Sejmarstvo.

Tudi konjunktura sejmarstva polagoma popušča. Število sejmarjev je poraslo do oktobra za 64; med tem ko je bilo v prvem in drugem četrtletju za sejmarstvo še enkrat več prijav kot odjav, je znašalo v tretjem četrtletju število prijav 45, odjav pa 44. Za obisk naših sejmov kažejo velik interes inozemci, posebno Avstrijci in Italijani, ki so se do sedaj morali omejevat le na živinske sejme.

Trgovina z vinom.

Število trgovcev z vinom se je pomnožilo za 21, trgovcev z galanterijo pa za 53, kar je za zadnje stroko zelo mnogo, toda nikakor še ne preveč, ker je nadaljna specializacija v tej stroki še zelo potrebna. Velik prirastek zanamujemo pri obrtnih listih za trgovino z vinom v zaprtih steklenicah, in sicer znaša 63 obratov. Število tozadevnih novih prijav se je od prvega do tretjega četrtletja več kot podvojilo. Protij podeljevanju listov za trgovino s piščinami v zaprtih steklenicah nastopajo posebno gostilničarske organizacije, ki imajo v tej stroki najjačšo konkurenco.

Komisijnske trgovine in agenture.

V zadnjem času se je tudi zelo pomnožilo število komisijnskih trgovin in agentur, katerih razvoj je popršenja leta oviralo koncesioniranje. Do konca septembra se je število komisijnskih trgovin povečalo za 20, število agentur pa za 31 obratov. Število prijav še vedno raste, obenem pa raste skoro v enaki meri število odjav, kar najbolj dokazuje, da kratka praksa pokaže pri mnogih predmetih nerentabilnost zastopstva in težavnost konkurence. Z uvedbo koncesioniranja za to stroko leta 1919 smo zamudili najvažnejšo dobo, ko bi se bila naša trgovina lahko znatno opomogla s prevzetjem važnih inozemskih zastopstev. Tako je mnogo zastopstev, ki bi bila drugače pripadla Ljubljani, prevzel Zagreb in Beograd.

Speditorsko.

Speditorska obrt se nahaja po otvorniti direktnega prometa z inozemstvom na mrtvi točki. Število podjetij te stroke je bilo že lani za naše razmere čezmerno. Ker obrtni red za njo ne predpisuje nikake strokovne usposobljenosti, jo poljubno vsakdo lahko prihlasi. Število prijav znaša do konca septembra 5, istotako tudi število odjav, tako da je stanje ostalo neizpremenjeno.

Specializacija trgovstva po strokah po mestih dobro napreduje in se je v tekočem letu otvorilo veliko število trgovin, ki so specializirane samo za en predmet, odnosno za eno samo skupino, kjer jim je mnogo lažje obvladati tržno situacijo, kakor pa pri mešanjih obratih. Tudi pomožni trgovski obrti beležijo večje število novih podjetij, anončnih, reklamnih in posredovalnih pisarn itd.

Sumarično število vseh prijav trgovinskih obratov do konca septembra t. l. znaša 2652, in sicer je padlo od 976 v prvem in na 861 v drugem četrtletju in v tretjem četrtletju na 824 tverdk. Število odjav znaša v istem času 1373, od katerih odpade na prvo četrtletje 603, na drugo četrtletje 421 in na tretje 349.

Med tem ko se je valuta izboljšala v tekočem letu samo za povprečnih 20 odstotkov, se je trgovska režija podražila znatno preko tega izboljšanja in je po nekod dosegla celo do 50 odstotkov napram lanskim režijam. Podražitev bančnega kredita je seveda tudi prav kritično vplivala na poslovanje naše trgovine, ki pri sedanjih razmerah ne zmore več tako visokih obresti. Glavna stvar pa, ki jo je prineslo letošnje leto, je, da se je prenehalo z eksperimenti v devizni politiki in da se naše prometne razmere, če tudi polagoma, pa vendar le konstantno urejujejo in boljajo in da je s stabilizacijo dinarja dobila naša trgovina stalnejšo podlago za kalkulacijo.

Priseljevanja inozemskih trgovcev na naš trg smo se do sedaj obvarovali na ta način, da jim po sedanjih provizornih trgovinskih pogodbah ni dovoljeno odvarjati pri nas svojih podružnic in samostojnih tverdk brez udeležbe domačinov. Računati pa moramo, da bo treba to stanje najbrž že tekom leta 1924 likvidirati, ko sklenemo prve trgovske pogodbe s sosednimi državami. Situacija bo potem za mnoge težja. Dospel je si inozemci pomagali s konsignacijskimi skladišči, tuzemskimi zastopniki in s svojimi potniki, ki so se po cele sezone mudili pri nas, da izvršijo vse posle. Naša trgovinska aktivnost v inozemstvu pa žalibog ni v nikakem razmerju napram aktivnosti inozemcev pri nas. In to bi bilo treba v bodočem letu popraviti.

★ ★ ★

—g Dobava cerezina. Pri upravi drž. monopola v Beogradu se vrši dne 19. t. m. ofertalna licitacija za dobavo 200 kx cerezina. Oglas v pisarni trgovske zbornice v Ljubljani.

—g Dobava električnega materiala. — Pri ravateljstvu drž. železnice v Subotici se vrši 18. t. m. ofertalna licitacija za dobavo električnega materiala za vzdrževanje in montiranje električnih vodov za razsvetljavo. Oglas je v pisarni trgovske zbornice v Ljubljani.

Ivan Mohorič:

GIBANJE TRGOVSTVA V SLOVENIJI V LETU 1923.

Pritok novih interesentov v trgovinske stroke ima tekom leta 1923 padajočo tendenco in je bil za polovico manjši kakor lansko leto. V prvi polovici leta je še nastalnost valute vzbujala nade na izredne zaslužke brez truda in brez posebnega rizika, toda stabilizacija dinarja, poostritev konkurence in izredna podražitev kredita v drugi polovici leta je omejevala nadaljni pritok neužejenih ljudi v trgovske stroke. Reči moramo, da je v drugi polovici leta slika gibanja že bistveno drugačna in da vsi predznaki kažejo, da nastopa polagoma doba normaliziranja trgovskih razmer. Jasno je, da je k temu moralo priti, ker je veliko število povojnih trgovcev opiralo svoj račun pretežno le na padanje dinarja in so se v dobri nadi, da bo le blago obdržalo trajno vrednost ter da bodo z lahkoto v kratki dobi odplačali svoje dolgeve, zadožili nad svojo kreditno možnost. Ko se je vrednost dinarja ustabila in prisilila občutna konkurenca, trgovska režija in obrestna mera pa rastle, med tem ko se je promet gibal v normalnem razmerju, seveda taki niso mogli izpolniti svojih obveznosti in se tudi niso mogli razbremeniti blagovnih zalog. Poleg dovoljenih razprodaj so se zato pojavile tudi nedovoljene razprodaje, s katerimi si skušajo posamniki olajšati poslovni položaj. Posamne veletrgovine opuščajo gotove oddelke svoje detailne trgovine, ki so postali vsled rastoče režije nerentabilni. Število odjav trgovin dosega že povprečno 50 odstotkov prijav. Statistika je zaključena do konca septembra in nudi sledečo sliko gibanja trgovstva:

Lesna trgovina.

Številčno največji prirastek beležimo v skupini lesne trgovine. Imela je v prvem četrtletju 80, v drugem 104, v tretjem pa 70 novih prijav. Število odjav v tej dobi je znašalo skupno 110. Ostale stroke te skupine, kakor trgovina z drvmi, z ogljem, z lesnimi in plestarskimi izdelki zaznamujejo le manj znatne izpremembe. Porast števila lesnih trgovcev, katere stroka je pri nas sigurno že prenapolnjena, vpliva zelo neugodno na razmere na našem lesnem trgu.

Trgovina z živino.

Druga največja skupina je trgovina z živino, kjer znaša prirastek 152 tverdk. Ta stroka obsega v glavnem tri vrste obrtnih listov, in sicer za trgovino z govejo živino, trgovino s prešiči in trgovino s konji. Največji je prirastek v trgovini z govejo živino, kjer znaša število prijav 132, število odjav pa samo 27. Znato gibanje je opazovati tudi pri trgovini s prešiči, kjer je bilo v prvih 9 mesecih prijavljenih 45 novih tverdk, odjavljenih pa 18. Nove prijave pa ne pomenijo za zboljšanje organizacije našega izvoza nikake posebne pridobitve, marveč so pretežno lokalnega pomena.

Trgovina z deželnimi pridelki.

Razmeroma veliko število novih prijav imamo pri trgovini z deželnimi pridelki, kjer se je število tverdk pomnožilo do začetka oktobra v Sloveniji za 73. Izvozna delavnost te stroke se je v zadnjih dveh letih zelo razvila. Gibanje v posamnih tromesečjih nudi precej enakomerno sliko, in sicer je znašalo število prijav v prvem četrtletju 47, v drugem 40, v tretjem četrtletju 37. Celokupno število odjav pa 48. Pri trgovini s senom, trgovini z žitom in moko je ostalo stanje v tekočem letu skoro neizpremenjeno. Izredno velik je prirastek v trgovini s semenji, ki znaša do oktobra 12 tverdk, kar je za majhen okoliš Slovenije kakor tudi z ozirom na specializiranost stroke zelo veliko. Trgovina s semenjem pri nas organizatorno v zadnjem času jako lepo napreduje. Razvila bi se še bolj, ako je ne bi ovirali različni izvozno-carinski in drugi administrativni ukrepi.

Trgovina z mešanim blagom.

Število trgovin z mešanim blagom je napredovalo samo za 51. Izredno veliko število odjav dokazuje, da je ta stroka že nasičena in da se v njej ne da več mnogo eksperimentirati. Ker je trgovina z mešanim blagom vezana na dokaz usposobljenosti, je prilgaševanje te stroke omejeno samo na izučene trgovce. Število prijav je znašalo v prvem četrtletju 76, v drugem četrtletju 48, v tretjem pa 78, med tem ko je število odjav poraslo od 41 v prvem, na 47 v drugem in na 72 v tretjem četrtletju.

Branjarije.

Tudi pri obrti branjarije, ki v manjših krajih nadomešča trgovino z mešanim blagom, je pritok prenel in število odjav presega v zadnjem času število prijav, tako da znaša za prvih devet mesecev celotni prirastek samo 21 branjevec. Prijav je bilo v prvem četrtletju 33, odjav 14, v tretjem četrtletju pa so znašale prijave 41 in odjave 43. Število kramarij pada. Desetim prijavam stoji petnajst odjav nasproti.

—g Konferenca lesne industrije je pr...

—g Konferenca tekstilne industrije s...

—g Svinjeraja v naši državi peša in...

—g Zadruga rokodelskih in sorodnih...

—g Pravišnik k zakonu o taksah in p...

—g Tržne cene važnejših življenjskih...

—g Gospodarsko zborovanje. V nedeljo...

Julijska krajina.

— V Svinjah na Notranjskem je za ob...

— Z Gorškega. Pevsko in glasbeno...

Politične vesti.

— Razburjeni Italijani. Z ozirom na...

— Federalistični račun. »Pravda«...

— Vprašanje demitje Ljube Jovanovi...

— Zbor ljubljanskih zaupnikov JDS.

— Z Gorškega. Pevsko in glasbeno...

— Z Gorškega. Pevsko in glasbeno...

— Z Gorškega. Pevsko in glasbeno...

— Z Gorškega. Pevsko in glasbeno...

Dunaj in kdo tvori zvezo med Radićem...

— Zemljoradniški krediti. Komisija...

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA. Začetek ob 8. uri zvečer. Sobota, 5. jan.: Nju...

OPERA. Začetek ob 8. uri zvečer. Sobota, 5. jan.: ob 3. pop. Mignon; dujaška...

— Slovensko marionetno gledališče. Nedelja, 6. jan. ob 15. pop.: »Doktor Faust«...

NAŠ OPERNI REPERTOIR.

Prizetkom sene je gledališko ravnanje...

Istovredni oper istega skladatelja porazdeli...

Književnost.

— France Veber: Erika. Prvi polzusk...

— V Mariborskem nar. gledališču dne 9. tm...

— Slovensko marionetno gledališče. Nedelja, 6. jan. ob 15. pop.: »Doktor Faust«...

— Slovensko marionetno gledališče. Nedelja, 6. jan. ob 15. pop.: »Doktor Faust«...

Sele zdaj odkrije in navede vse one posebn...

Glasbeni vestnik.

— Na koncert Šentjakobčanov v sokolskem...

— Koncert baritonista dr. Aleksandra Rigo...

— Slovensko marionetno gledališče. Nedelja, 6. jan. ob 15. pop.: »Doktor Faust«...

— Slovensko marionetno gledališče. Nedelja, 6. jan. ob 15. pop.: »Doktor Faust«...

Matere

ki ljubite svoje otroke in bi zanje žrtvovali vse ali bi Vaše materno srce preneslo, da Vas siloma...

Razpored po slovanskem svetu. ČESKOSLOVASKA V ŠTEVILKAH.

V Freitag & Berndtovi založbi na Dunaju je izšel Hickmannov geografsko-statistični univerzalni atlas, ki vsebuje o Čechoslovaski republik nastopne podatke: Po površini stoji CSR s 140.485 km² med evropskimi državami na 14. mestu in sicer za Rusijo, Francijo, Špansko, Nemčijo, Švedsko, Norveško, Finsko, Poljsko, Angleško, Italijo, Romunijo, Jugoslavijo in Dansko. Manjše so med drugimi Grška, Bolgarska, Madžarska, Portugalska, Avstrija, Nizozemska in Belgija. Po številu prebivalcev zavzema CSR s 13.700.000 prebivalci 9. mesto in sicer za Rusijo, Nemčijo, Angleško, Francijo, Italijo, Poljsko in Špansko. Manj prebivalcev ima Jugoslavija, Madžarska, Avstrija, Švedska itd. Razmerje med moškimi in ženskami ni posebno ugodno: na 1000 moških odpade 1075 žensk. CSR zavzema glede tega 7. mesto za Rusijo, kjer je na 1000 moških 1229 žensk. Nemčija (1000:1100), Francija (1000:1095), Angleško (1000:1093), Avstrija (1000:1089) in Švic (1000:1077), dočim sta v tem oziru na boljšem Bolgarija (na 1000 moških samo 985 žensk) in Romunija (na 1000 moških 997 žensk).

Največje mesto je Praga (700.000). CSR prideluje mnogo krompirja, vendar pa zavzema 4. mesto. Glede železne industrije stoji na 10. mestu za Ameriko, Francijo, Angleško, Nemčijo, Špansko, Švedsko Luksenburško, Alžir in Kubo. Glede premoškega zavzema 4. mesto za Ameriko, Nemčijo in Angleško. Vodne sile izkorišča z 8,5% (v Ameriki s 33% Kanadi 12%, Franciji 29%, Švici 37%, Italiji 35%, Rusiji 5%, Nemčiji 5%, Avstriji 10,2%), glede železnicega omrežja je CSR s 13.644 km na 19. mestu, glede brutojavnega na 24. in telefontnega omrežja na 19. mestu za Avstrijo, Madžarsko, Italijo, Norveško, Dansko itd. S 3500 avtomobili zavzema 35. mesto za Ameriko, ki je z 12.354.000 avtomobili na 1. mestu. Po zlati vrednosti tuih deviz v New Yorku pripada CSR 38. mesto. Slabši denar ima Finska z zlatu valuto 13% paritete v novembru 1922., Turčija (11%), Jugoslavija (7,8%), Grška (7,8%), Portugalska (4,3%), Romunija (3%), Bolgarija (3%), Madžarska (0,2%), Nemčija (0,05%), Rusija (0,05%), Poljska (0,026%), Avstrija (0,006%). Najbolji denar na svetu ima Siam (124% nad pariteto proti dolarju), Hongkong in Schanghai, Amerika in Litva (100%), Švedska (99,8%), Japonska (98%), Holandska (97%), Kanada (97%), Mehika (96%), Švic (95%), Philippini (94,9%), Kuba (94,8%), Litovska (93%), Angleška (92%), Egipt (90%), Argentintina (85%), Španska (79%), Danska (75%), Norveška (69%), Brazilija (36,6%), Francija (36%), Belgija (32%), Italija (23,4%), CSR (15,6%) Najdražja država na svetu (po l. 1922) je Angleška s 68% predvojnega paritete, potem Švedska (168%), Švic (167%) in CSR (147%). Sledje Amerika s 144%, Italija s 119% in Francija s 114%.

Življenski indeks je znašal v Nemčiji l. 1922 38%, od tedaj pa se je že znatno zvišal in znaša nad 100%. Brezposelnost je bila l. 1922 največja v Ameriki s 3.800.000 brezposelnih, Angleška (2.000.000), Italija (720.000), Nemčija (260.000), Poljska (170 tisoč), Švedska (150.000), Holandska (150 tisoč), Francija (150.000), Švic (140.000), CSR (130.000). Od tedaj so te številke zelo poskočile. Nacionalno razmerje: Čehi in Slovaki tvorijo 63,5% prebivalstva, nacionalne manjšine pa 36,5%. Nemčija ima 3,9% manjšinskega prebivalstva, Francija 9,4%, Angleška 9,5%, Italija 2,6%, Španska 2,8%, Poljska 4,5%, Romunija 28,5%, Jugoslavija 19,3% in Madžarska 16,4%

USODNI GOVOR.
Govor bolgarskega ministrskega predsednika Cankova, ki je izzval v naših političnih in parlamentarnih krogih toliko šuma, se glasi dobesedno takole:

»Napram Srbiji si vlada iskreno prizadeva, da ustanovi prijateljske odnose. Zal, da nam ne odgovarjajo vedno z enako dobrohotnostjo. Zdi se nam, da so se mogli srbski kakor tudi bolgarski državniki od nedavne prošlosti naučiti, kako je treba razumevati sedanjí položaj. Neobhodno je drugačno stališče napram našim rojakom v Makedoniji. Makedonci, jabolko raz-

dora, so prišli po naključju usode med tuj narod. Makedonec, ki se tekom stoletij ni denacionaliziral, ima pravico pretendirati na nacionalno neodvisnost. Ako bodo te pravice priznane, tedaj se spremeni Makedonija iz jabolka razdora v faktor zblizanja obeh narodov. Oba naroda lahko živita v miru in sodelovanju. Ni bolgarska vlada oni činitelj, ki nasprotuje življenjskim interesom Srbije. Mi hočemo, da bi Bolgar živel svobodno nacionalno in kulturno življenje. Bolgar bo podpiral državo, ki ga ceni in mu omogoča življenje. Stojimo na stališču, da se morajo pravice, ki jih dajejo mirovne pogodbe, vpoštovati. Mi izvršujemo te pogodbe. Naj se omogoči tudi nam, da dihamo in da ne bomo vedno ogroženi za to, ker se bolgarsko pleme, ker je oropano vsch pravic, neke upira. Zahtevamo, da se vpoštovajo nacionalne pravice in svoboda Bolgarov kjerkoli žive, ne da bi se menjala njihova državna pripadnost.»

ROMUNSKI GOSTJE V SOFIJI
Koncem decembra je posetila Sofijo in druga bolgarska mesta skupina romunskih novinarjev, med njimi tudi bivši senator in poslanik v Turčiji, Hriziku, urednik »Universala« Coor, urednik »Viktorula« in »Presse« Totu in Langa, ter predsednik makedonske akademске organizacije »Tineratzia« v Bukarešti, Kuza. Makedonski emigranti so jim priredili intimen večer, na katerem je prišlo do navdušenih zdravic in pravcatega pobratimstva. Govoril je med drugimi tudi D. Tomalevski, rekoč: Dragi rojak! (?) Teška usoda, ki je zadel našo domovino, zahteva od makedonske mladine v Bolgariji, da se organizira in zastavi mlade sile v borbi za svobodo naše matke domovine. Organizirali smo se v močno makedonsko mladinsko zvezo, ki se bori in deluje za elementarne človeške pravice. Zahtevamo zelo malo. Hočemo se učiti in

moliti v svojem jeziku, hočemo, da se otvorijo naše cerkve in šole. Hočemo, da čujejo ta glas vsi narodi, ki cenijo kulturo in svobodo. To pravično borbo morajo podpirati v prvi vrsti naši rojaki in vi (mišljeni so Makedonci iz Romunije), ki tudi nimate v ugrabljeni Makedoniji svojih šol in cerkva. Ne verjemite podlim lažem naših sovražnikov. Ako so danes prisiljeni, da z orožjem branijo svojo kulturo in politično svobodo oni, ki jim je zabranjeno moliti v svojih cerkvah, nismo krivi mi, nego krvniki domovine, ki so zvladali z ognjem in mečem. Prepričan, da bom srečno dovršil borbo za svobodo in neodvisnost, dvigam čašo za zdravje patriotične makedonske emigracije v Bolgariji in Romuniji ter za bojevito Makedonijo.

ČESKOSLOVASKÉ IZGUBE NA RUSKEM.
Izgube Čechoslovakov v Rusiji za vlade sovjetov znašaja 2.997.601.765 čk. Največ so izgubili Čechoslovaki v gotovini, v denarnih zavodih in v terjatvah, namreč 420.363.903 čk, potem v blagu in trgovini 393.851.479 čk, v domačnostih 376.671.075 čk, v tvornicah na strojih ter prenehah 259.829.013 čk itd. Glede pokrajine so bili Čechoslovaki najbolj škodovani v Ukrajini, t. j. za 789.895.505 čk, potem v srednji Rusiji za 588.548.000 čk, v Moskvi za 518 milijonov 200.017 čk, v Kijevu za 349 milijonov 788.537 čk, v Petrogradu za 328.671.458 čk itd. Te številke govore jasno in glasno, kako odlično gospodarsko stanje so zavzemali Čechoslovaki v Rusiji pred vojno.

Bestija v ženi.

Strychnin

svěž došpel
DROGERIJA A. KANC
Ljubljana, Zidovska ulica štev. 1
Oblastveno koncesionirana prodaja strupov.

EKT

Najboljše toaletno milo
kralj. dvornega dobavitelja
se dobi povsod.

Glavna zaloga:

A. Lampret
Ljubljana
Krekov trg 10.

Uz jamstvo popravljeni LOKOMOBILI

Lanz Wolf Gradl. god. 1914-22

HP	HP	HP	Novi
10-15	20-25	30-35	40-65
15-20	25-30	35-40	45-70
20-25	30-35	35-40	45-70
25-30	35-40	40-45	50-75
30-35	40-45	45-50	55-80
35-40	45-50	50-55	60-85
40-45	50-55	55-60	65-90
45-50	55-60	60-65	70-95
50-55	60-65	65-70	75-100
55-60	65-70	70-75	80-105
60-70	70-75	75-80	85-110

Prvorazredno generalno popravilni, iskušani. Jednogradn je tvorničko jamstvo. Potpuna montaža. Pogledajte naše stalno skladište Sirovinski-Benzin-Motori PS-50
Transmisija Petruška montaža
BRACA FISCHER d. d., ZAGREB
Pantovčak 5

MALI OGLASI

Službe
Natakar
in natacarski vajence se sprejemata. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.« 104
Šivilja za obleke
se pripravljajo za delo po hišah. — Naslov pove uprava »Slov. Nauča.« 190
Šivilja
za popravila perila se pripravljajo za doma. — Ulica na Grad 7a. 123
Postrežnica
se išče za vsak dan od 12. do 3. — Vprašati pri dr. Cerinu, Gosposvetska cesta 14 (novi svet). 167
Fotografski pomočnik, dober rešitelj, išče službo. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 121
Pekovski vajence se takoj sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. — Ponudbe na: Poštni predal 2, Ljubljana. 151
Železninar, dober detailist, se prejme s 15. januarjem ali pozneje v trgovini z železnino. — Anton Brenačič v Ptuj. 153
Dva krojačca za krojaško obrt se sprejemata. — Več se poišče v trgovini Anton Prešker, Ljubljana, Srednja 12. 194
Instrukcije za ljudsko in meščansko šolo — daje gospodinja. — Poišče se: Zupanč. Sv. Petra cesta 20, pritličje, levo. 173
Mesto gospodinjic sprejme pri samskem gospodu ali vdovu. — Ponudbe pod »Gospodinja/176« na upravo »Sl. Narod«. 177
Za damsko frizersko obrt iščem izobražene vajence. — Gjud Aleksander, Ljubljana, Kongresni trg št. 6. 147
Iščem gospodinja, solidno starejšo snažno moč, ki je dobra kuharica in dobra gospodinja. — Pismene ponudbe s navedbo plače pod »Za Zagreba, na Aloma Company, Ljubljana. 150

Učbe se poslovdja za parno in vodno žago v Bosni. Kompetentni, popolnoma izveščani v lesni stroki in poslovanju na žagi, s vseletno prakso, naj pošljejo ponudbe s prepisi spričeval na upravo »Slov. Narod« pod »Poslovdja žage 14.051«. 190
Pisarniška moč za ves dan, event. le za popoldnansko uro (od 2. do 7.) se sprejme. — Ponudbe s navedbo predlozbe, plačila in do sedanjega službovanja je poslati na upravo »Slov. Narod« pod »Pisarniška moč/193«. 191
Knjigovodja-korespondent večje v govoru in pisavi nemškega, italijanskega, francoskega in angleškega jezika, želi primerne mesto. Bil je mnogo let zaposlen v tujini; najboljše reference sprejme mesto tudi brezobvezno in nekaj časa brezplačno na poskušajo. — Ponudbe pod »Primerano mesto 117« na upravo »Slovenskega Narod«. 192
Iščem mesta kot upravitelj, vodja na večjem posestvu ali kaj sličnega. Strokovnjak v kmetijstvu, vrtarstvu, gozdarstvu in lesni manipulaciji, z razpolaganjem delavcev in vprežne živine. Pošten, zanesljiv, z najboljšimi izpričevali. — Event. vzamem tudi primerno posestvo v najem. — Ponudbe pod »Deber gospodar/188« na upravo »Slov. Narod«. 193
Korespondentinja. Tovarniško podjetje sprejme za svojo pisarno v Ljubljani začetnico kot praktičantjo, večšo stenografinjo, slovenskega in nemškega jezika ter strojništva. — Oziralo se bo samo na tiste, ki so dovršile trgovaško ali kako drugo višje šolo s trgovaško sposobnostjo. — Lastnoročno pisane ponudbe s prepisi spričeval je poslati pod »Praktičantinja 163« na upravo »Slovenskega Narod«. 194
Prodaj
Dva konja, prav dobra, z uprego in voznima napravama. — Ogledati pri Slovenski trgovski delniški družbi, Rošlavska cesta 22. 144

Zelezna peč se ceno prodaj. — Ogleda se pri »Figovca« (v garuderobni na dvojničiču). 101
Dve železni peči napredaj. — Aleksandrova cesta 15. 157
Sokoški krov, dobro ohranjen, se prodaja za 500 Din. — Okorn, Sv. Petra cesta 67. 143
Kratek klavir, črn, se poceni prodaj. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 178
Napredaj dobro ohranjena pečica in divan. — Poišče se: Stari trg 17. 181
Moška suknja (Pelz) za srednjo postavo, se ceno prodaj. — Vpraša se pri: Pauschin, Wolfova ulica 6. 90
Prodaj biblioteko izbranih knjig različne vsebine. — Naslov pove uprava »Slov. Nar.« 110
Prodaj zlato uro (Schaffhausen) in verižico za 5500 Din. — Salnič, Sv. Jakoba nabrežje 27. 118
Pozor! Prodaj se dobro ohranjen voz. — Franc Kravec, Ljubljana Kladezna ulica 3. 109
Gramofon, dobro ohranjen, s ploščami, napredaj. — Poišče se v upravi »Slov. Narod«. 184
Soalnica iz orohovega lesa, dobro ohranjena, zimnice, dve salonski ogledali in drugo pohištvo napredaj. — Selo 417. 125
Stanovajska odprava kompletna, se radi odpotovanja ceno prodaj. — Vprašajte v nedeljo od 8.-10. pri ing. Petričetu, Vodovodna cesta 1. 148
Dva acetilenska aparata za napeljavno razsvetljavo napredaj. — Hotel »Kramar«, Logatec. 71
Napredaj več stare in nove moške obleke, suknja, dva fraka, klobuki, čevlji, krasno rislno orodje in knjige. — Naslov pove uprava »Slovenskega Narod«. 145

Kupim
Kupim kuhinjsko omaro (krodenec), stensko uro, boljše svetilko in drugo, kakor tudi zastavne liste proti nagradi. — Naslov pove uprava »Slov. Nar.« 162
Halo! Plačam boljše kakor vsakdo drugi stare obleke, perilo, čevlje in pohištvo. — Dopisnica zadostuje; pridej na dom. — A. Jurečić, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 31. 174
Kupim večjo množino že rabljenih kompletnih sifonskih in pokalirskih steklenic. — Ponudbe pod »Steklenice/25« na upravo »Slov. Narod«. 146
Lokali
Trgovski lokal se išče v prometnem kraju Ljubljane. — Ponudbe pod »Trgovski lokal/132« na upravo »Slov. Nar.« 149
Trgovski lokal na prometni cesti v Ljubljani se išče za takoj ali pozneje. — Ponudbe pod »Lokal/192/111« na upravo »Slov. Narod«. 149
Lokal ali trgovina z raznim blagom v Ljubljanski okolici se odda. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 91
Skladščič za približno štiri vagona blaga — odstopim takoj. Pripravno za špicerijo. — Ponudbe pod »Skladščiče 175« na upravo »Slov. Narod«. 149
Zamenjam lokal v centru mesta za stanovanje 1-2 sob s kuhinjo in pritliklami, pod ugodnimi pogoji. — Poišče se na upravo »Slov. Narod« pod »Zamena 14.050«. 148
Zamenjam veliko skladišče, pripravno za kakor delavnico ali tudi za večjo pisarno v bližini južnega kolodvoza. Za manjši lokal na prometnem kraju — po dogovoru tudi oddam. — Ponudbe pod »Skladišče 122« na upravo »Slov. Narod«. 11820

Odda se takoj krasen pisarniški lokal, obstoječ iz ene velike in ene srednjevelike sobe v novi hiši sredi mesta (dvigalo, električna luč, centralna kurjava, telefon). Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 69
Stanovanja
Odda se lepo meblavana soba solidnemu gospodu. — Gradišče 10/1, desno. 158
Meblovana soba se išče za takoj. — Ponudbe je nasloviti na naslov: A. Černe, »Hvdrca«, d. d., Mestni trg 25. 67
V novi vilii se takoj oddajo 2 ali 3 sobe in kopalnica (meblovano ali prazno) v bližini vlade. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.« 146
Mesečna soba (novi opremljena) s poschnim vvhodom, parket, elektrika, v sredi mesta, se odda dvema gospodoma; najraje z vsa okrho. — Ponudbe pod »Soba z vsa okrho/187« na upravo »Slov. Narod«. 169
Meblovana soba (mesečna) s posebnim vvhodom, z event. vporabo kuhinje, v sredi mesta, se odda zakonskemu paru, event. eni ali dvema samakima osebam — s hrano — ki posodi v trgovsko svrho 15 do 20 tisoč dinarjev. — Ponudbe pod »20.000 166« na upravo »Slovenskega Narod«. 169
Dopisovanje
Znanja želi mlzar srednjih let z gospodijno ali mlado vdovo od 25 do 30 let, po možnosti s premoženjem ali lokalom za samostojno obrt. Prednost imajo življivi. — Cenj. ponudbe pod »Mizar/137« na upr. »Slov. Narod«. 153
Neuremicine
Hiša s posestvom! Proči se hiša, obstoječa iz več sob in pritlikla, kakor tudi gospodarsko poslopje. Dalje tri nileva štiri parcele gozda po šudovito nizki ceni. — Natančna pojasnila daje: Franc Repančič, Domžalska, Gorenjska. 11820

Napredaj:
Polovica jako dobička nosne tovarne suknja — soudelečaja potrebna — za Din 300.000; enodružinska hiša z vrtom, tremi sobami, elektrika, vodovod, 5 minut od tramvaja, za Din 90.000; novo zidana hiša, visokoprtilična, z vrtom, ob Tržaški cesti, s štirim sobami ter delavnico za Din 175.000; enonadstropna hiša s prostim stanovanjem, v sredi mesta, elektrika, vodovod, za Din 140.000; urarska, zlatarska in jsv veltirska trgovina z vsem inventarjem, v večjem mestu, za Din 35.000; Velik travnik v Mestnem logu po Din 15.000 za oral. Dalja raznovrstna kmetjska, trgovska, gostilniška posestva, vile stavbine, parcele, industrije, vodne moči, mlini in žage, po nizkih cenah in najugodnejšimi plačilnimi pogoji. — Pojasnila daje: Realitetna pisarna »Possest«, Ljubljana, Poljanska cesta 12. 179
Razno
Kokošje perje mehko odbrano, kilogram 20 Din — se dobi pri: Kmet & Lubišna, Spodnja Šiška 290. 169
Otrok (deklica od 3 let naprej) se vzame na hrano; tudi diskretno. — Oferte pod Prijateljica otrok/170 na upravo »Slov. Narod«. 153
Veletržici pozor! Vzajem v komisiji večjo množino manufakturnega blaga Varnost za jamčena! — Naslov pove uprava »Slovenskega Narod«. 153
Pes volčje nasmeh dolgodlak, se je izgubil dne 2. januarja pri klavnici. Pošten našteliti naj ga odda proti nagradi na Rimski cesti 21. 185
Kvačkane jumberje sprejme v delo po znani ceni — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Jumper/165«. 153
Vina, prvorazrednega namiznega in doerznega ter rakijske vinogradov nudi — Josip Bakota, posestnik, Rab, Dalmacija. — Cene brez konkurence. 13879
Slošni adresar za Maribor, garantirano popoln, izide v kratkem. — Tudi zunanje inerserte, naročila, skvizižerje za večje okraje sprejema »Maristana«, Maribor. 13524

Telovadci - sportniki!
Priporočajo se tvornica telovadnega in sportnega orodja J. ORAZEM, Ribnica, Dolensko. Oprema kompletnih telovadnic in letnih telovadišč. — Stabilno in prenosljivo orodje. 10362
Sportniki
Olimpijanci Pariz in drugi, javite se: Resljeva cesta 9/1. — Jamčim v par mesecih zadostno znanje prakitčne francoščine, navad ljudstva, topografije Pariza — ob polovici stroškov. Moje 12 letno tamkajšnje bivanje in popolno znanje francoščine je temu porok. 171
Zidna opeka, normalno in močno zgažena priznana kot najboljša kakovost, se nudi vsako množino po dnevni ceni — Zaloga na drobno: Opekarska cesta 18. — R. Smielowski, arhitekt in mestni stavnik, posestnik opekarske na Viču. 13252

I. Stjepanin, Siskak, preporuča najbolje tabure, žice, partiture i ostale potrebne za sva glazbala. 13828
POZOR! PEKARIJI
Diamant
tvornice Hauser in Sobotka, Dunaj, Stadlau, pekarski sladni ekstrakt, je najboljša pekarsko sredstvo ter prekaja vsa ostale dosedanje nadomestke. — Čuvajte se sličnih potvorb, naj bo pretek ali tekočina! Zahtevajte samo originalni »Diamant«! — Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Edvard Dužanec, Strossmayerjeva ulica br. 10, Zagreb. 12961
Mali oglasi
'Slov. Narod'
imajo najboljši uspehl

Razstava
 v novem modnem salonu
Marije Götzl
 Kongresni trg šte. 8
 (prejšnji Kirbiševi lokali)

v nedeljo dne
 6. januarja 1924
 ves dan
 Med 17. in 20.
 razsoetljeno

Ing. VALESKA PIRC - RONŽINA
 Ing. NIKOLAJ NIKOLAJEVIC RONŽIN
 poročena
 LJUBLJANA — PARIZ — MOSKVA

Prodaja se

(odstopi se) zelo ugodno trgovina z deželimi pridelki na debelo in drobno v Zagrebu, z lepimi skladišči, pisarno in telefonom, lastnimi prevoznimi sredstvi, celim inventarjem, štiri letno najsmo pogodbo. Trdka vpeljana in rentabilna. Kupec je lahko tudi tulec. Reklantni naj pošlje ponudbe pod št. Za 1200*, na Publicitas d. d., oglasni zavod Zagreb, Gunduličeva ulica 11.

Za kože divjačine
 plačam najvišje cene
Krznarstvo L. ROT, Ljubljana
 GRADISCE 7.
 Izdelava in zaloga kožuhovine.

Aikadont
 zobna pasta, ustna voda,
 zobni prašek.
 Dobi se povsod. — Glavna zaloga
 drog. A. KANC, Ljubljana.

G. F. Tursek
 Ljubljana
 Wallova ul. 12
 Uglasnjem ter po ravilam
 glasovirje in harmonije, Specijelno
 strokovno in ceno!

Trboveljski premog
 in drva
 dobavlja
Družba ILIRIJA
 Ljubljana, Kralja Petra trg 8
 Telefon 220 2243

Damski modni salon
TEODOR KUNC
 Ljubljana, Beethovnova ulica 9
 izdeluje kostume, plašče in
 toalete. 9931

L. Mikuš
 Ljubljana, Mestni trg 15
 pripravlja svoje zaloge
 odličnih in solenih
 kov ter sprahajalnih
 alic.
 Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Lisice kože in drugo kožuhovino
 barva
 v neprekosljivi dovršenosti
tovarna Jos. Reich
 Poljanski nasip 4.

DAMSKO
USNJATE
ROKAVICE
 par 65 Din
KENDA Mestni trg 17.

Forman-vata
 najbolje sredstvo protiv kijavice
 nahoda se dobi u svakojap oteci,
 drogeriji. Glavno stovarište za
 Jugoslaviju:
Farmagencija
 Novi Sad 12449

Krznar in izdelovatelj čepic
Eligij Eber
 Ljubljana, Kongresni trg št. 7
 V zalogi imam vsakovrstne: kože: stranke, oljaka
 itd., boe, unie, ovratnike. Moderniziran de-
 zna plašča. Prevzamam vsakovrstne popravila.

Kupujemo
 po najvišjih cenah
 kožuhovino lisic, di-
 hurjev, jazbecev itd.
American d. z o. z.,
 Ljubljana, Beethovnova ul. 10

Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska
delavnica
 Ivan Bricej, Dunajska c. 19,
 se priporoča. Izvršitev točna cene
 zmerne. 2530

Gradbeno podjetje
Arhitekt
V. Krainer & Ko.,
 Jesenice.
 Stavbna vodstva:
 LJUBLJANA DOMZALE
 ZAGREB
 Izvršuje privatne in indu-
 strijske stavbe, proračune
 načrte, cenitve, posebni od-
 delek za arhitekturo 7721

Potniki
 poštini, podjetni se sprejmejo za
 visoko provizijo za zelo dobro
 uvedene strojne in lesne pred-
 mete. Ponudbe pod J. P. poštini
 predal št. 12, Ptuj.

Gradbeno podjetje
Arhitekt
V. Krainer & Ko.,
 Jesenice.
 Stavbna vodstva:
 LJUBLJANA DOMZALE
 ZAGREB
 Izvršuje privatne in indu-
 strijske stavbe, proračune
 načrte, cenitve, posebni od-
 delek za arhitekturo 7721

Peter Semko
 L. jugoslovanska barvarija,
 krznarstvo in strojarstvo
 Ljubljana, Križevniška ulica 7.
 Barva lisicje kože, katere izdeluje
 v najmodernejše garniture. Pre-
 vzema tudi vsa popravila v mo-
 derniziranje.

A. E. G. kinostrojji
 največje
 konstrukcije
 so nepreko-
 sljivi! Zahte-
 vajte ponud-
 be od glavne-
 ga zastopstva

Velika zaloga klobukov in
slamnikov se dobi pri
Franc Cerar
 družba z o. z., tovarna v Stabu,
 pošta Domzale
 Prevzemajo se tudi stari klobuki
 in slamniki v popravilo pri Ko-
 vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
 šernova ulica št. 5.
 Sprejemanje v sredo.
 Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

ORIENT-FILM L. L. Sabotica.
 Zaloga majhnih motorjev in
 prvovrstnih sodobno zani-
 mivih filmov.

Klavirje
 uplataje in
 popravlje
 solidno
 in točno
 ter gre tudi na deželo.
Feliks Povše Ljubljana
 Tržaška c. 45

Zaloga klavirjev in pianinov
 na boljših tovarnih B&Sendorfer, Czapska,
 Ehrbar, Hösl, Schwegelhofer, Original
 Stingl itd.
 Tudi na obroke. Tudi na obroke.
 Jerica Kubad, roj. Dolenc, Ljubljana,
 Hilšerjeva ulica številka 5.

Teod. Korn, Ljubljana
 Poljanska cesta št. 3.
 Krovci, stobni, galanterijski in okrasni
 klopri. Instalacije vodovodov.
 Naprava strojev. Kopalšče in klesarske naprave
 Izdelovanje posod iz pločevine za
 firnež, barvo, lak in med vsake
 velikosti kakor tudi posod (škafle)
 za konzerve.

Josip Petelinc Ljubljana
 Sv. Petra nasip 7 (ob vodi)
 blizu Prešernovega spomenika
 se priporoča za najcenejši nakup vseh potrebščin za kro-
 išče, čevljarje, sedlarje, šivilje, toaletnega blaga,
 pleč-in, galanterije, najboljših šivilskih strojev
: GRITZNER in ADLER :
 posameznih delov za koleca in za vse sisteme šivilskih strojev.

ABADIE
 Glavna zaloga cigaretnega pa-
 pirja in vseh vrst
ovojni papir
A. Lampret, Ljubljana
 Krekov trg 10.

Namen vsakega je kupiti
oblačilno blago
 tam, kjer je dobro in najcenejše.
 Zatorej si oglejte cene manufakturnega blaga predno kupite
 drugod, v prenovljeni trgovini

Rabljene
lutaste vreče
 za moko
 85 kg vsebujoče, in za otrobe 50 kg
 vsebujoče, dobre čiste in brez-
 luknjaste kupi **Vinko Majdič**,
 valjični mlin, Kranj. 6000

Kodrič & Potokar
 pri Zmajskem (mesarskem) mostu, poleg Živilskega trga.
 Poskusite in prepričajte se!

Stroji za obdelavo lesa
 prvovrstni nemški izdelki iz jugoslovanskega skladišča.
 Polnojarmenški, 350—1000 si-
 rine okvira. Stroji za samlanje (frezanje)
 Elektromotorji za stolomski in razno-
 merni tok. Univerzalni in zavrski stroji
 Trakovne žage od 350—1000 patent Welker komb. s trakovno
 in krožno žago, stroji za bru-
 šenje, oblanje, ravnanje in
 stroji za oblanje in ravnanje
 lesa. skoblanje (frezanje).
VSI STROJI TEKO PO KROGLIČNIH LEZAJIH.
 Najnižje cene! Udobni p'račilni pogoji!
 Osnovano 1891. — Telefon 59555, 35484.
WELKER WERKE, Wien X., Laxemburgerstrasse 12.

Rabim
ADRIA
 peci ni prašek
 in vanilin-s'adkor
 ker je najboljši
 in domač izdelek

UNITED STATES LINES
V NEW YORK
 iz Southampton — Cherbourg
Leviathan
 1. aprila 22. aprila 13. maja
 iz BREMER iz Southampton in Cherbourg v NEW YORK
George Washington
 28. januarja (v Boston) 22. marca 19. aprila
 Amerika . . . . . 16. januarja 22. februarja
 President Roosevelt 4. februarja 8. marca
 President Harding 11. februarja 15. marca
 Odeh iz Southampton en dan pozeje. — Več iz spodnjih naslovov
UNITED STATES LINES
 Generalno zastopstvo: Beograd, Palata Beogradske Zadrage, preko
 puta „Hotel Bristol“ — Zagreb, Sredinski Savez Hrvatskih Se-
 ljačkih Zagreba, Mihanovičeva ulica 2, preko puta kolodvora. —
 Ljubljana, Brezartvo Zedinjenih Ameriških Držav, Dunajska
 cesta 29. — Sarajevo, Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga za
 Bosnu i Hercegovinu, Aleksandrova ulica 52. — Sušak, Banka
 za pomorstvo

Gradbeno podjetje
Ing. Duklić & drug
 Ljubljana,
 Bohoričeva ulica 20

Mlajši državni, privatni nameštenci in upokojeenci pozor!
 Trgovsko podjetje v Ljubljani sprejme takoj pod ugod-
 nimi pogoji uradnika s primerno naobrazbo in že par letno
 prakso v stalno službo. Stalnost in pokojnina zajamčena.
 Pismene oferte s prepisi sprave, curriculum vitae in zahtevkom plače na upravništvu
 Slovenskega Naroda pod „Stalna služba“ /182

ŽITNI ZAVOD
V LJUBLJANI
 Dobavlja v poljub-
 nih količinah fino
 zmleto kameno sol, ka-
 kor tudi kameno sol v ko-
 slih po najugodnejših cenah.
 Ker so zaloge soli v monopol-
 nem skladišču do malega izčr-
 pane, je v interesu ljudstva, da
 trgovine ne odlašajo z naročili.
DOBAVA PROMPTNA.

Zahvala.
 Vsem, ki so ob bridki izgubi našega ljubljene-
 ga, nepozabnega soproga, očeta in deda, gospoda
Josipa Vetterja
 izrekli svoje sožalje in sočutje, se najiskrenejše za-
 hvaljujemo.
 Posebno se že zahvaljujemo delavstvu in urad-
 ništvu strojnih tovarn in livarn, pevskem društvu
 Krakovo-Trnovo, vsem darovalcem lepega cvetja ter
 končno vsem, ki so spremili dragega pokojnika na
 njegov poslednji pot.
 Ljubljana, 5. januarja 1924.
Zaluječi ostali.

Zahvala.
 Za vse izraženo nam sočutje in častice sprem-
 stvo na zadnji poti našega dobrega soproga očeta,
 brata in svaka, gospoda
Antona Lapajne
 izrekamo tem potom vsem in vsakemu iskreno zahva-
 lo. Osobito srčno hvalo pa naj spremi gosp. dr. K.
 Trillerkot predsednika sveta združ. papirnic, gosp.
 generalni ravnatelj papirnic, gosp. okrajni glavar, dr.
 Klopčič, odvetnik gosp. dr. Ivo Tavčar, gg. uradniki
 združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode, sl.
 telov. društvu „Sokol“ v Medvodah, njega načelnik
 za v srce segajoče zadnje slovo ob krsti ter vsi lju-
 beznivi darovalci krasnih vencev.
 Ljubljana-Medvode, 5. januarja 1924.
Zalujoča rodbina Lapajne.

+
 Potrim srcem javljam vsem sorodnikom,
 prijateljem in znancem, da je moja iskreno
 ljubljena mamica, gospa
Ana Omerza
 danes ob 21. uri previdena s sv. zakramenti
 za umirajoče mirno v Gospodu zaspala.
 Pogreb bo v nedeljo 6. t. m. ob 15. uri
 na tukajšnje pokopališče.
 V Kranju, 4. januarja 1924.
Viktor Omerza, sin.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

ustanovljena 1900
LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:
Brezice, Celje, Ormož, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Poštni ček-račun Ljubljana 10509
Brzjav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. štev. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela

PRAVKAR JE IZSLA NOVA KNJIGA

KSAVER MESKO:

**= Naše =
življenje**

Cena brošurani knjigi Din 18—, po pošti Din 21—,
Cena vezani knjigi Din 25—, po pošti Din 28—.

Narod. knjigarna, Ljubljana
Prešernova ulica 7.

**Strešno lepenko
Lesni cement**

dobavlja v vsaki množini najceneje
Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ul. 22. Tel. 513

Primeri!

Dr. Minář

ordinira od 1.1. 1924
na Kongresnem trgu 10
(Dvorni trg 1) Telefon št. 280

Modistke

spretno, za nov modni salon se sprejmejo.
Le prvovrstne moči naj se osebno predstavijo pri tvrdki

Marija Götzl

Zidovska ulica šte. 8.

5. I. 1924 ob 20. uri vsi v „Narodni dom“ na

Družabni ples

v prid zgradbi Sokolskega doma na Taboru.

Obleka poljubna. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

Prva slov. zid. zadruga v Ljubljani,
registрована zadruga z omejeno zavezo.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
Tehniško vodstvo po oblastveno avtoriziranem gradbenem inženjerju.

Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.

Delo solidno Cene konkurenčne.

Jugosl. importno in eksportno podjetje

ING. RUDOLF PECLIN.

Stroji za vsako industrijo, lesno in kovinsko; poljedeljski stroji in orodje; lokomobile in motorji; vseh vrst stiskalnice; veletrgovina železa za stavbeno in konstrukcijske svrhe. — Tovarna poljedeljskih strojev, livarna za železo in kovine F. FARIO iz deluje vse predmete iz litega železa v vsaki množini in velikosti točno po modelih, armature iz medij in kovin za vsako potrebo.

Tel. inter. 82. **MARIBOR, Trubarjeva ul. 4.** Tel. inter. 82.

FAFF šivalni stroji

so med dobrimi najboljši!
15-letna garancija.

Solidne cene. Prodaja na obroke.

Dobe se le pri tvrdki

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7.
Podružnica Novo mesto.

Najboljše, najtrpežnejše žarnice

Generalno zastopstvo:
Brown Boveri.

SALAMA

prvovrstna, novo blago
povsem zrelo, se dobi povsod.
Prva hrvaška tvornica salame,
prekajenega mesa in masti

M. Gavrilovića
sinovi d. d., Petrinja

Generalno zastopstvo
za Slovenijo:
**R. BUNC in DRUG, LJUBLJANA-
CELJE-MARIBOR**

Ustanovljeno l. 1892. Ustanovljeno l. 1892

Oblastveno dovoljena proizvedovalnica za trgovino in obrt

VIKTOR SELINGER i sin
ZAGREB, Ilica 25, II. nadstr.

Brzjavni naslov: Regnjos. Telef. 16-43.

Daje po asnila najhitreje in najvestneje o bankah, podjetjih, tvrdkah in obrtnikih vse države SHS ter naslednjih držav po nazmerjenih pristo binah.

Razpolagamo z najboljšimi priporočili.
Državljanom kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki jim je v Zdrženih državah Se erie Amerike bila med svetovno vojno ali pozneje zaplenjena ali sekvestrišana premična ali nepremična imovina, dajemo vestna navodila. Kako da to imetje vopet slobodno in vrnjeno lastnikom. Interesenti naj se takoj prijavijo osebno ali pismeno. Strošek intervencije se plača šele pozneje.

Trgovski ravnatelji

za tvornico kovinskega blaga d. d. Zagreb

se išče za takojšnji nastop. Gospodje, jugoslovanski državljani, ki so že zavzemali enaka mesta, ter so srbohrvaščine zmožni v besedi in pismu, naj pošljejo ponudbe znatančno navedbo dosedanjega poslovanja, zahtevo plače in sliko pod „W. D. 4106“ na

An. eksp. RUDOLF MOSSE, WIEN I, Seiblerstätte 2

Jadranska banka a. d. Beograd

Glavniška glavnica: Din 60.000.000— Rezerva: Din 32.515.000—

Podružnice:

Bled,
Cavtat,
Celje,
Dubrovnik,
Ercegovo,
Jajsa.

Jesenice,
Korčula,
Kotor,
Kranj,
Ljubljana,
Maribor.

Metković,
Prevalje,
Sarajevo,
Split,
Sibenik,
Zagreb.

Amerikanski odlo.

Naslov za brzjave: JADRANSKA

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

Frank Sakser State Bank: Cortland Street 82, New-York City.

Banco Yugoslavo de Chile: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

**Za novo leto priporoča
tvrdka Ivan Bonač
trgovina s papirjem,**

vse pisarniške potrebščine, blagajniške knjige, glavne knjige, saldokonti, štruce, ameri-
kanske jurnale, kontokorente, pisarniški in strojepisni papir, pivni papir, pivne vage
registratorje, vložne mape,

kovrte vseh velikosti, kopirne knjige, prepisne knjige, indigo in karbonpapir.

Šaplografrole, hektograflične liste. Črnilo najboljših tu- in inozemskih tvrdk.

Originalna angleška peresa vseh vrst predvojne kakovosti.

Sprejmo se v tisk vse tiskovine in knjižice.